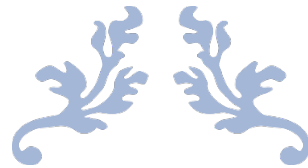

HỘI ANH EM DÂN CHỦ
BROTHERHOOD FOR DEMOCRACY

BÁO CÁO NHÂN QUYỀN
VIỆT NAM

2024

Vietnam Human Rights Information Center
information.humanrights@protonmail.com

Mục lục

<i>I. Mở đầu</i>	1
<i>II. Phương pháp thực hiện báo cáo</i>	4
<i>III. Thực hành nhân quyền tốt</i>	4
<i>IV. Những quan ngại và vi phạm nhân quyền nổi bật</i>	6
1. Sơ lược về Chỉ thị 24-CT/TW	6
2. Quyền tự do ngôn luận	10
2.1. Chính sách kiểm duyệt thông tin	10
2.2. Các vi phạm quyền tự do ngôn luận	13
3. Quyền tự do tôn giáo	17
3.1. Phật giáo.....	18
3.2. Công giáo	26
3.3. Các nhóm tôn giáo độc lập khác	30
4. Các nhà hoạt động nhân quyền và tù nhân lương tâm	33
4.1. Nhà hoạt động nhân quyền	33
4.2. Tù nhân lương tâm.....	38
5. Người dân tộc thiểu số	42
<i>V. Kết luận</i>	45
<i>Phụ lục 1</i>	46
<i>Phụ lục 2</i>	49

I. Mở đầu

Việt Nam đã chứng kiến một thời kỳ sóng gió trong chính trường từ đầu năm 2024 với sự trỗi dậy nắm quyền lực của Tô Lâm, người từ bộ trưởng Bộ Công An thành Chủ tịch nước kiêm Tổng bí thư Đảng Cộng Sản Việt Nam (ĐCSVN) chỉ trong vài tháng. Sự thăng tiến trong sự nghiệp của ông Tô Lâm đã đem lại quyền lực lớn hơn cùng vị thế chưa từng có cho Bộ Công An, đồng thời, khiến các vi phạm nhân quyền gia tăng về tần suất và mức độ.

Đầu năm 2024, một tài liệu mật mang tên Chỉ thị 24-CT/TW đã bị rò rỉ. Chỉ thị 24-CT/TW được Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam ban hành vào ngày 19 tháng 7 năm 2023, với mục tiêu “Bảo đảm vững chắc an ninh quốc gia trong bối cảnh hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng”. Nội dung chính của chỉ thị này tập trung phòng chống diễn biến hoà bình thông qua việc tăng cường giám sát công dân, đảng viên và ngăn chặn việc thành lập bất kỳ tổ chức chính trị-xã hội nào. Văn bản này từ lúc được tiết lộ đã thu hút sự chú ý của những người quan tâm tới thực tiễn nhân quyền ở Việt Nam do tính bao trùm của văn bản này tới các chính sách. Và quả thật, những văn bản pháp lý được ra đời trong năm 2024 đều mang bóng dáng của Chỉ thị 24, đặc biệt trong việc hạn chế quyền hạn của công dân, và gia tăng quyền lực giám sát, xử phạt cho chính quyền.

Quyền tự do ngôn luận, tự do tôn giáo vẫn tiếp tục là hai quyền bị vi phạm nặng nề và có hệ thống trong năm qua. Bên cạnh đó, những quyền cơ bản của một số nhóm người bản địa tại Việt Nam cũng phải đối diện với sự gia tăng kìm kẹp và đàn áp của chính quyền.

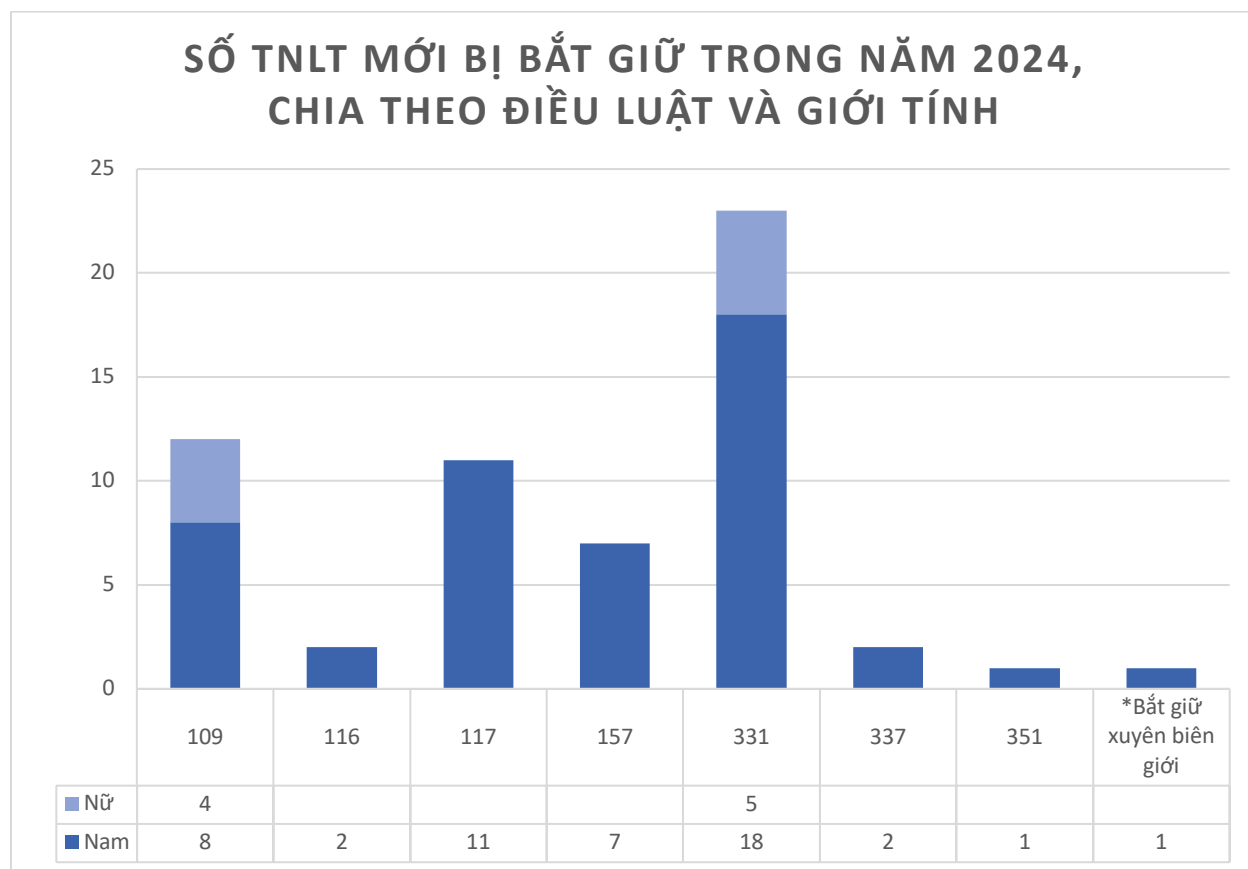
Trong năm 2024, chính quyền Việt Nam đã khởi tố và bắt giữ ít nhất 59 người dựa trên thực hành các quyền tự do cơ bản của họ¹. Trong số này, các tội danh lợi dụng các quyền tự do dân chủ để xâm phạm lợi ích nhà nước, ích hợp pháp của cá nhân và các tổ chức khác (Điều 331 BLHS) và tội tuyên truyền chống nhà nước (Điều 117 BLHS) là được sử dụng nhiều nhất, với tổng cộng là 34 người bị bắt giữ và một người bị khởi tố cấm, đi khỏi nơi cư trú theo hai cáo buộc này. 12 người bị chính quyền cáo buộc là thành viên của tổ chức Chính Phủ Quốc Gia Việt Nam Lâm Thời (CPQGVNLT) và bị bắt giữ với tội danh hoạt động chống chính quyền (Điều 109 BLHS). Bảy trường hợp nhà sư và tín đồ Phật giáo Khmer bị bắt giữ với cáo buộc “bắt giữ người trái pháp luật” (Điều 157 BLHS). Một trường hợp bị bắt giữ theo tội danh “xúc phạm quốc kỳ” (Điều 351 BLHS 2015) sau khi thể hiện quan điểm chính trị bất đồng bằng cách quay video đốt cờ đỏ và

---

¹ Tham khảo Phụ lục 1

đăng tải lên mạng xã hội. Hai tín đồ Tin Lành ở Đắk Lắk bị bắt giữ với tội danh “phá hoại khối đại đoàn kết” (Điều 116 BLHS 2015).

Năm 2024 ghi nhận hai trường hợp bị bắt giữ với tội danh tiết lộ bí mật nhà nước đối với các công chức có tư tưởng cấp tiến và thúc đẩy quyền của người lao động, nối tiếp chiến dịch đàn áp giới NGO từ năm 2022. Và cũng trong năm nay, chính phủ cũng tiếp tục tăng cường mức độ đàn áp xuyên biên giới với cộng đồng người tị nạn ở Thái Lan, điển hình với việc gây áp lực lên giới thức Thái Lan để bắt giữ nhà hoạt động người Thượng Y Quỳnh Bđap.

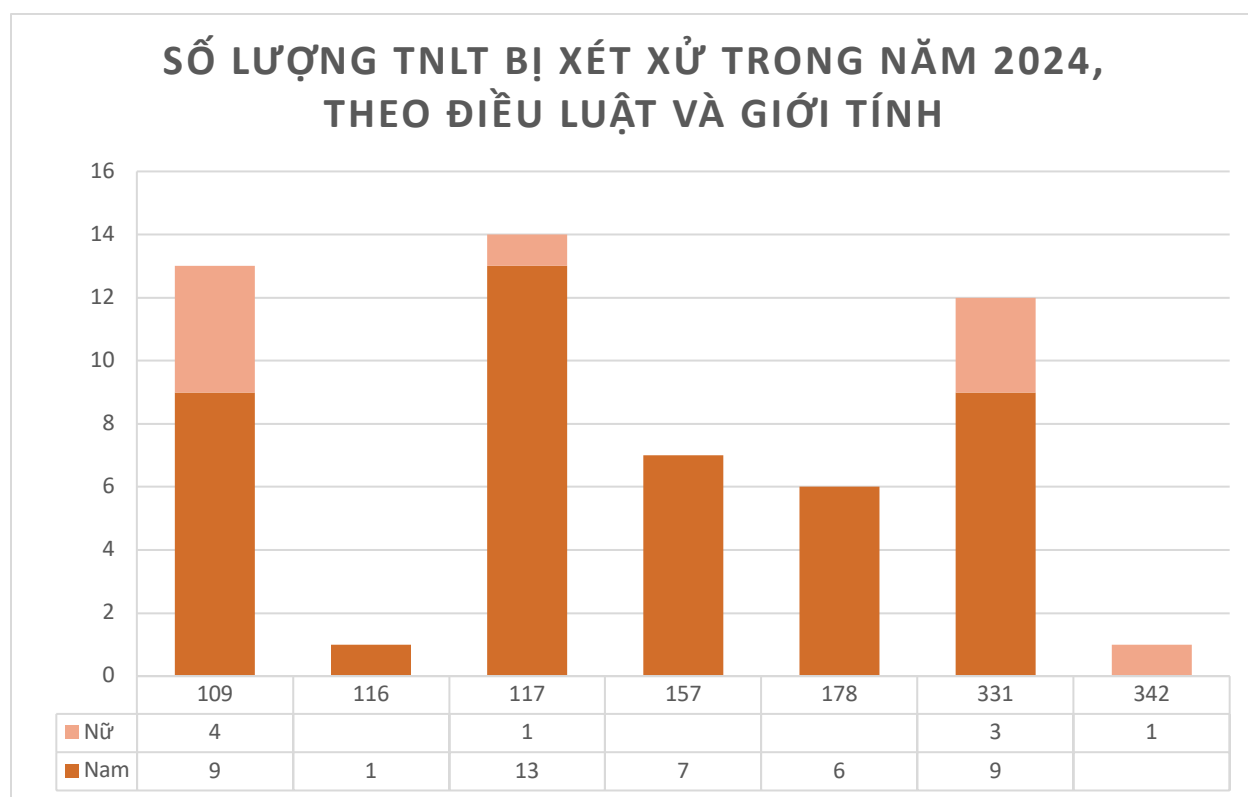
(*Số liệu cập nhật tới ngày 31 tháng 12 năm 2024)

Cũng trong năm 2024, có ít nhất 54 người bị đưa ra xét xử ở cấp sơ thẩm hoặc phúc thẩm nhằm mục đích đàn áp các quyền con người cơ bản². Trong 27 người bị xét xử với các tội danh tuyên truyền chống nhà nước hoặc hoạt động nhằm lật đổ chính quyền, 11 người bị kết án tù giam từ 12 tới 16 năm. 12 người bị kết án theo tội danh lợi dụng các quyền tự do dân chủ, với mức án

² Tham khảo Phụ lục 2

từ hai tới sáu năm tù giam. Bảy trường hợp nhà sư và tín đồ phật giáo Khmer bị bắt giữ với cáo buộc “bắt giữ người trái pháp luật” (Điều 157) vào tháng 3 năm 2024 đã bị xét xử sau khoảng 7 tháng tạm giam. Sáu người dân tộc thiểu số ở tỉnh Đắk Lắk bị kết án từ năm tới bảy năm tù với tội danh “huỷ hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản” (Điều 178) do tranh chấp đất đai với một công ty nông nghiệp³.

Ngoài ra, nhà hoạt động tôn giáo Y Krec Bya và chuyên gia môi trường Ngô Thị Tố Nhiên cũng đã bị đưa ra xét xử với tội danh lần lượt là “phá hoại chính sách đoàn kết” (Điều 116) và “chiếm đoạt, mua bán, tiêu huỷ con dấu, tài liệu cơ quan, tổ chức” (Điều 342), cấu thành hai trường hợp duy nhất được ghi nhận bị đàn áp với hai tội danh trên.

(*Số liệu cập nhật tới ngày 31 tháng 12 năm 2024)

Báo cáo này sẽ liệt kê các sự kiện và các vi phạm nhân quyền mà nhóm soạn thảo thống kê được trong khoảng thời gian từ 01/01/2024 tới ngày 31/12/2024. Trong giới hạn báo cáo này, nhóm soạn thảo chưa thể bao quát toàn bộ các quyền con người, mà chỉ có thể tập trung vào **một**

³ <https://phapluat.suckhoedoisong.vn/cac-doi-tuong-huy-hoai-tai-san-cong-ty-ca-phe-ea-pok-linh-an-59546.html>

vài lĩnh vực mà theo đánh giá của chúng tôi là nổi bật nhất, khái quát được bức tranh thực hành nhân quyền tại Việt Nam trong năm 2024. Đó là: Quyền tự do ngôn luận; Quyền của tự do tôn giáo; Nhà hoạt động nhân quyền và Tù nhân lương tâm; và Người dân tộc thiểu số.

Báo cáo được chia làm 5 phần:

Phần 1: Giới thiệu bối cảnh Việt Nam và sơ lược tình hình nhân quyền năm 2024

Phần 2: Phương pháp thực hiện báo cáo

Phần 3: Điềm lại những thành tựu và nỗ lực cải thiện từ chính quyền

Phần 4: Liệt kê và phân tích những vi phạm nhân quyền nghiêm trọng theo các nhóm quyền và vấn đề.

Phần 5: Kết luận

II. Phương pháp thực hiện báo cáo

Trong báo cáo này, phương pháp liệt kê và thống kê được sử dụng chủ yếu và xuyên suốt. Dữ liệu báo cáo được thu thập từ 01/01/2024 tới ngày 31/12/2024, các dữ liệu này liên tục được rà soát và cập nhật cho tới ngày báo cáo được xuất bản là ngày 01/01/2025.

Báo cáo có đưa ra tại phần phụ lục danh sách cụ thể về số người bị khởi tố, bắt giữ, xét xử do thực hành các quyền con người cơ bản, không thể tách rời mà Việt Nam đã công nhận tại cả diễn đàn trong nước và quốc tế. Danh sách này được lập dựa trên thông tin đã được công bố trên báo chí, do đó, có thể còn thiếu sót.

Đa số trường hợp và thông tin trong báo cáo đều đã được báo chí trong và ngoài nước đưa tin đầy đủ nên có thể dễ dàng kiểm chứng. Một số thông tin được cung cấp bởi các nạn nhân, người nhà nạn nhân sẽ được ghi chú.

Bất kỳ góp ý, thắc mắc và mong muốn truy vấn về trường hợp cụ thể có thể được phản hồi tới nhóm soạn thảo qua email: information.humanrights@protonmail.com

III. Thực hành nhân quyền tốt

Ngày 07/5/2024, Việt Nam đã trải qua Đánh giá định kỳ phổ quát về Nhân quyền (UPR) chu kỳ thứ 4 trước Hội đồng Nhân quyền Liên Hợp Quốc. Trong số 320 khuyến nghị được các quốc gia khác đề xuất nhằm cải thiện hơn tình hình nhân quyền, Việt Nam chấp nhận 253 khuyến nghị, chấp nhận một phần 18 khuyến nghị và không chấp nhận 49 khuyến nghị.

Việt Nam trong những năm qua đã thể hiện sự chủ động hợp tác với cơ chế UPR, thông qua việc tham gia kiểm điểm đầy đủ và gia tăng số lượng khuyến nghị được chấp thuận tại mỗi chu kỳ. Các đợt đánh giá trước đây của Việt Nam đã được thực hiện lần lượt vào tháng 5/2009, 2/2014 và 1/2019. Mặc dù cần phải có nghiên cứu sâu hơn về nội dung các khuyến nghị cũng như cách Việt Nam thực sự thực hiện các khuyến nghị đã chấp thuận để có thể đánh giá đúng đắn về tác động của cơ chế này, xét về hình thức, UPR là một cơ chế nhân quyền tương đối tốt với nhân quyền Việt Nam khi nó tạo ra diễn đàn để mở xé nhiều vấn đề nhân quyền, bao gồm cả những chủ đề mà chính quyền thường né tránh như đề xuất thành lập cơ quan nhân quyền quốc gia, đảm bảo môi trường an toàn cho các nhà hoạt động nhân quyền hay cho phép người dân biểu tình.

Trong năm 2024, chúng tôi ghi nhận nỗ lực của chính phủ trong việc thúc đẩy giáo dục nhân quyền trong hệ thống giáo dục quốc dân với việc triển khai giảng dạy về quyền con người cho học sinh từ lớp 1 tới lớp 12 ở các tỉnh thành. Đề án về giáo dục quyền con người được chính phủ Việt Nam ban hành năm 2017 với mục tiêu đến năm 2025, 100% các cơ sở giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân tổ chức giáo dục quyền con người cho người học.⁴ Trong năm 2022-2023, Việt Nam đã thực hiện xây dựng tài liệu và khung đào tạo phù hợp với từng cấp học, tổ chức tập huấn giáo viên về giảng dạy quyền con người ở các cấp học.

Từ nghiên cứu sơ lược về khung chương trình giáo dục quyền con người cho học sinh tiểu học, trung học cơ sở và trung học phổ thông, có thể thấy, về cơ bản chương trình đề cập đầy đủ và cung cấp được nền tảng kiến thức nhân quyền cho học sinh. Quyền con người không được giảng dạy như một môn học riêng biệt, mà được tích hợp với nhiều môn học và hoạt động ngoại khóa, tạo điều kiện cho học sinh nhận thức được tính bao trùm của nhân quyền. Tuy nhiên, khung chương trình nặng kiến thức có thể gây ra áp lực cho chính người dạy và người học. Bên cạnh đó, khái niệm nhân quyền vẫn còn bị coi là “nhạy cảm chính trị” trong quan niệm chủ lưu và chương trình giảng dạy được thiết kế theo tư duy “quyền đi đôi với trách nhiệm”, điều này có thể khiến các quyền, quyền tự do và việc thực hiện quyền bị diễn giải vênh lệch với khái niệm gốc.

Về tôn giáo, ngày 16/4/2024, Bộ Nội vụ công nhận Hội thánh Tin Lành Liên hiệp Truyền giáo Việt Nam là tổ chức tôn giáo sau hơn 23 năm hoạt động⁵. Đây là tổ chức tôn giáo thứ hai (sau Hội thánh Phúc âm Toàn vẹn Việt Nam) được chính quyền Việt Nam công nhận trong hơn bốn

---

⁴ Quyết định số 1309/QĐ-TTg ngày 5/9/2017 của Thủ tướng Chính phủ phê duyệt Đề án đưa nội dung quyền con người vào chương trình giáo dục trong hệ thống giáo dục quốc dân

⁵ <https://moha.gov.vn/so-lieu-thong-ke-nganh-noi-vu/thu-truong-bo-noi-vu-vu-chien-thang-trao-quyet-din-d891-t56019.html>

năm qua. Năm 2021, Thứ trưởng Bộ Nội vụ Vũ Chiến Thắng từng tuyên bố Việt Nam chào đón tất cả các tôn giáo, kể cả các tôn giáo mới. Tuy vậy, số lượng tổ chức được công nhận cho tới nay còn khá ít do những chính sách kiểm soát của chính phủ.

Nhìn chung, những thực hành nhân quyền tốt của Việt Nam trong năm 2024 vẫn tương đối giống các năm trước với các hoạt động hợp tác quốc tế. Hoạt động được mong chờ sẽ đem lại tác động tích cực là Đề án Giáo dục nhân quyền thì còn cần thêm nhiều thời gian để có thể ghi nhận được tác động thực sự tới nhận thức đại chúng và thực tiễn thực hành nhân quyền.

IV. Những quan ngại và vi phạm nhân quyền nổi bật

1. Sơ lược về Chỉ thị 24-CT/TW

Chỉ thị 24-CT/TW (Chỉ thị 24) của Bộ Chính trị (BCT) của Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) được ban hành ngày 13 tháng 7 năm 2023, về việc “Bảo đảm vững chắc an ninh quốc gia trong bối cảnh hội nhập quốc tế toàn diện, sâu rộng”. Chỉ thị này bị rò rỉ vào đầu năm 2024 và lập tức khiến các tổ chức và người quan sát nhân quyền Việt Nam chú ý vì nhiều nội dung liên quan trực tiếp tới chính sách nhân quyền của Đảng Cộng sản Việt Nam (ĐCSVN) trong thời gian tới.

Nhìn chung, Chỉ thị 24 yêu cầu các đảng viên ĐCSVN (thực tế là các quan chức chính phủ, công chức nhà nước) ngăn chặn việc hình thành các tổ chức chính trị độc lập, kiểm soát quyền tự do ngôn luận và kiểm soát việc phổ biến các tài liệu chỉ trích đảng cầm quyền hoặc phủ nhận quyền tự do hội họp, tăng cường giám sát công dân và kiểm soát các công đoàn độc lập. Các nội dung trên đây đều đã là những quan ngại nhân quyền thường trực ở Việt Nam trong nhiều năm qua, và Chỉ thị 24 đã một lần nữa khẳng định và hệ thống hoá các chính sách đàn áp nhân quyền nhằm đảm bảo và duy trì sự độc tôn về chính trị cho Đảng Cộng sản.

Về xuất nhập cảnh, Chỉ thị yêu cầu quản lý chặt chẽ cán bộ, đảng viên và công dân Việt Nam ra nước ngoài, làm ăn, hợp tác, giao lưu, thăm hỏi hay du lịch (tr.4). Quy định này có thể tạo ra một cơ chế kiểm soát và giám sát nghiêm ngặt đối với công dân, đặc biệt là những người hoạt động trong lĩnh vực xã hội dân sự, các nhà hoạt động nhân quyền và các học giả. Việc “quản lý chặt chẽ” có thể dẫn đến những quyết định hạn chế quyền đi lại của công dân mà không có cơ sở rõ ràng. Những người bất đồng chính kiến hoặc những người tham gia vào các hoạt động quốc tế có thể bị từ chối visa hoặc bị giám sát đặc biệt khi đi ra nước ngoài, làm giảm khả năng giao lưu học thuật, nghề nghiệp và hợp tác quốc tế của họ. Như báo cáo hàng năm trước đây đã nêu lên, các nhà hoạt động nhân quyền hoặc các nhà báo độc lập thường bị cấm xuất cảnh hoặc bị theo dõi

ng nghiêm ngặt khi tham gia vào các hội nghị quốc tế về nhân quyền, dẫn đến việc không thể tham gia vào các diễn đàn quốc tế, gây hạn chế quyền tự do phát biểu và tham gia thảo luận toàn cầu. Trong năm 2024, nhóm soạn thảo tiếp tục ghi nhận được rằng một số lượng lớn các nhà hoạt động dân chủ nhân quyền ở Việt Nam vẫn đang bị cấm xuất cảnh đều vì lý do chung chung là “an ninh Quốc gia”.

Về quyền tự do lập hội, Chi thị 24 “không cho phép hình thành các tổ chức chính trị độc lập” (tr.2) và “ngăn chặn việc thành lập các tổ chức lao động trên cơ sở dân tộc hoặc tôn giáo” (tr.4). Quy định này không chỉ ảnh hưởng đến các tổ chức chính trị mà còn tác động đến các tổ chức xã hội dân sự, tổ chức lao động độc lập, các nhóm bảo vệ quyền con người và tổ chức phi chính phủ khác. Nó dẫn đến hai khía cạnh đáng lưu ý. Thứ nhất là hạn chế quyền tự do lập hội, công dân không thể thành lập các tổ chức độc lập để bảo vệ quyền lợi của mình hoặc tham gia vào các hoạt động xã hội. Các tổ chức chính trị hoặc các tổ chức lao động không do nhà nước kiểm soát sẽ bị coi là “chống phá chính quyền” và bị ngăn cấm. Thứ hai là dẫn đến đàn áp, khủng bố tinh thần và bắt bớ các nhà hoạt động nhân quyền. Những vi phạm nhân quyền này đã được ghi nhận trong những năm qua, trở thành một mô thức vi phạm nhân quyền trong lĩnh vực tôn giáo và công đoàn độc lập ở Việt Nam.

Về tự do ngôn luận và tự do hội họp, Chi thị 24 yêu cầu các cơ quan báo chí phải “đấu tranh chống lại xu hướng dân túy, bất tuân dân sự, quan điểm sai trái và sự phá hoại của các thế lực thù địch” (tr.5), “phòng ngừa, phát hiện kịp thời, đấu tranh có hiệu quả với mọi âm mưu, hoạt động của các thế lực thù địch, phản động, đối tượng chính trị thù địch” (tr.6), trong đó bao gồm các hoạt động kích động biểu tình và bạo loạn. Điều này không chỉ tăng cường kiểm soát báo chí nhà nước mà còn dẫn đến việc tăng cường sự kiểm duyệt và đàn áp những tiếng nói cá nhân. Những bài viết hoặc chương trình không theo khuôn mẫu chính trị của chính quyền, hay thường được nhận xét là không đúng với đường lối chính trị của ĐCSVN, có thể bị cấm, xoá bỏ, xử phạt hành chính hoặc xử lý hình sự. Bất cứ cá nhân nào cũng dễ dàng bị cáo buộc là “phản động”, người tham gia biểu tình có thể bị cáo buộc là thế lực thù địch, hoặc phản quốc, dẫn đến việc hạn chế quyền tự họp và gây ra một môi trường sợ hãi trong xã hội. Từ đó có thể dẫn đến việc người dân phải tăng cường sự tự kiểm duyệt, các nhà báo, blogger hoặc người dân có thể bị đe dọa, bắt giữ hoặc bị truy tố nếu đăng tải những thông tin bị coi là không phù hợp với chính quyền.

Bên cạnh đó, không gian mạng Việt Nam liên tục xuất hiện những đội quân “tác chiến điện tử” với nhiệm vụ chính là công kích, bôi nhọ những người có tiếng nói đối lập với Chính Quyền,

nếu không tranh luận được thì ngay lập tức quy chụp là “phản động”. Nặng nề hơn, người lên tiếng phản biện hoàn toàn có thể bị mời lên làm việc tại cơ quan An ninh tỉnh hoặc thành phố. Tại đó, tùy vào mức độ nguy hiểm của người đó, sức ảnh hưởng của họ và thái độ hợp tác khi làm việc mà cơ quan An ninh ra một mức xử lý thích đáng; nhẹ nhất là nhắc nhở xóa bài và cho về địa phương theo dõi tiếp, điển hình như trường hợp của Chu Ngọc Quang Vinh ở Yên Bái khi phát biểu cảm nghĩ không hài lòng về Đảng Cộng Sản thì ngay lập tức đã bị mời lên làm việc, răn đe và cho về giám sát tại địa phương; nặng hơn nữa là sẽ bị phạt tiền vì các hành vi vi phạm căn cứ theo Nghị Định 15/2020/ NĐ-CP của Chính phủ về quy định xử phạt “vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, tần số vô tuyến điện, công nghệ thông tin và giao dịch điện tử”, với mức phạt trung bình là 7,5 triệu đồng, nếu tiếp tục thì có thể bị truy tố theo điều 331 hoặc 117 Bộ luật Hình sự Việt Nam, và mức án từ 6 tháng cho tới 20 năm. Điều này tạo ra một môi trường nơi mà mọi người có thể phải tự kiểm duyệt để tránh bị trừng phạt. Một ví dụ điển hình nhất cho việc tự kiểm duyệt đó là trường hợp một tiktoker nổi tiếng có tên Lê Tuấn Khang - người đạt giải được bình chọn nhiều nhất bởi Tiktok Choice Award 2024 - đã phát biểu rằng “Nếu trong khả năng của tôi, tôi nhận định được video này có thể trái chiều hoặc không phù hợp, tôi sẽ gửi đến các anh chị ở phòng an ninh mạng để kiểm duyệt nội dung”⁶, cho thấy tâm lý sợ bị phán xét, sợ bị đầu tố trên không gian mạng đã dẫn đến hành vi “tự kiểm duyệt” của những người sáng tạo nội dung trên mạng xã hội.

Một điểm quan trọng trong Chỉ thị 24 là ngăn chặn diễn biến hoà bình trong quá trình hợp tác quốc tế và nhận tài trợ quốc tế. Chỉ thị yêu cầu "quản lý chặt chẽ các hoạt động của các tập đoàn đa quốc gia, tổ chức phi chính phủ nước ngoài" và "kiểm soát các dự án viện trợ quốc tế có liên quan đến chính sách và pháp luật, không tiếp nhận tài trợ nước ngoài đối với các dự án xây dựng pháp luật có nội dung phức tạp, nhạy cảm và hạn chế tối đa đối với các trường hợp khác." (tr.3) để chống lại việc lợi dụng các định chế, cam kết quốc tế Việt Nam tham gia, ký kết để vận động, hình thành tổ chức chính trị đối lập, thúc đẩy cách mạng màu, cách mạng đường phố. Các tổ chức phi chính phủ và viện trợ quốc tế, đặc biệt là những tổ chức làm việc về quyền con người và tự do dân sự chính trị, có thể gặp khó khăn trong việc triển khai các dự án của mình. Chính quyền có thể từ chối hợp tác với các tổ chức này hoặc kiểm soát chặt chẽ các hoạt động của họ. Xu hướng kiểm soát và đàn áp khối xã hội dân sự cũng đã liên tục được chính quyền Việt Nam

⁶ <https://cafebiz.vn/tiktoker-le-tuan-khang-chia-se-hau-truong-clip-chuc-trieu-view-tung-gui-video-cho-phong-an-ninh-mang-kiem-duyet-bien-ca-lang-thanh-dien-vien-17624113008275947.chn>

thực hiện và gia tăng đáng kể từ năm 2022, khi nhiều tổ chức NGO quốc tế và Việt Nam liên tiếp tuyên bố giải thể, dừng hoặc thu hẹp các hoạt động. Các cam kết về nhân quyền trong lĩnh vực lao động và môi trường theo EVFTA cũng bị chính phủ Việt Nam ngó lơ bất chấp hiệp định đã có hiệu lực từ 2020, trong khi đó, nhiều nhà hoạt động, trí thức vận động cho quyền lao động và môi trường bị bắt giữ và kết án tù với tội danh trốn thuế.

Một trong những điểm đáng chú ý khác trong Chỉ thị 24 là việc kết hợp các vấn đề kinh tế, văn hóa, xã hội, đối ngoại với quốc phòng, an ninh (tr.2), quan tâm xây dựng “thế trận an ninh nhân dân” (tr.5), nhất là tại các cộng đồng dân cư, khu công nghiệp, khu kinh tế, khu chế xuất, nơi tập trung đông người lao động. Điều này có nghĩa là các hoạt động văn hóa, xã hội và đối ngoại đều có tiềm tàng mối đe dọa an ninh quốc gia và cần phải giám sát chặt chẽ, dẫn đến sự an ninh hóa trong mọi lĩnh vực. Tư duy này tạo ra một môi trường kiểm soát toàn diện, các hoạt động văn hóa, giao lưu xã hội của các tổ chức và cá nhân đều có thể bị hạn chế. Các hội nghị, buổi biểu diễn nghệ thuật hay các hoạt động xã hội bị giám sát và kiểm soát chặt chẽ nếu có sự tham gia của những người có quan điểm bất đồng với chính quyền.

Như vậy, có thể thấy rằng mặc dù Chỉ thị 24-CT/TW nhằm mục đích tăng cường quản lý an ninh quốc gia, nhưng việc thực thi các quy định trong chỉ thị này đã tác động tiêu cực đến nhiều quyền cơ bản của công dân Việt Nam, đặc biệt là quyền tự do cá nhân, tự do ngôn luận, quyền lập hội, quyền tự do biểu tình và quyền tham gia vào các tổ chức xã hội. Điều này không chỉ làm suy yếu các quyền con người mà còn tạo ra một môi trường chính trị bị kiểm soát chặt chẽ, nơi mà những tiếng nói phản biện và những yêu cầu cải cách không có cơ hội phát triển.

Bên cạnh đó, chỉ thị 24 tạo ra tiền đề, khung cơ sở vững chắc cho lực lượng An Ninh thực thi công việc đàn áp, kiểm soát, giám sát người dân mà trước đó thường là những chủ trương không chính thức, không có bất cứ một căn cứ cơ sở nào để thực hiện. Hay nói cách khác, Chính quyền vẫn đã và đang làm những việc giám sát, kiểm soát người dân như trước tới nay vẫn làm, chỉ có điều trước đây những việc làm mang tính không chính thức, không tuân thủ theo bất cứ quy tắc, quy chuẩn nào thì nay đã trở thành Chỉ thị mang tính hệ thống, và Chỉ thị này trở thành căn cứ để Chính quyền đưa ra các luật khác nhau nhằm “đảm bảo an ninh Quốc gia” và đàn áp tiếng nói phản biện, đối lập.

2. Quyền tự do ngôn luận

2.1. Chính sách kiểm duyệt thông tin

Báo cáo Quốc gia của Việt Nam tại kỳ Kiểm điểm UPR năm 2024 tuyên bố truyền thông Việt Nam được hoạt động tự do; báo chí và xuất bản không bị kiểm duyệt trước khi in, truyền tải hay phát sóng.⁷ Tuy nhiên, trên thực tế, Việt Nam coi báo chí là cơ quan ngôn luận của cơ quan Đảng, cơ quan nhà nước, tổ chức chính trị - xã hội (điều 4 Luật Báo chí 2016). Theo Luật Báo chí, chỉ các cơ quan nhà nước, các tổ chức chính trị - xã hội - nghề nghiệp, tổ chức tôn giáo được công nhận là có quyền được thành lập cơ quan báo chí; không công nhận bất kỳ hình thức báo chí tư nhân. ĐCSVN giữ vai trò kiểm soát chặt chẽ trong nội bộ các cơ quan báo chí với “Quy định về trách nhiệm, quyền hạn và việc bổ nhiệm, miễn nhiệm, khen thưởng, kỷ luật lãnh đạo cơ quan báo chí” được ban hành năm 2023, theo đó quy định: cơ quan chỉ đạo báo chí ở Trung ương là Ban Tuyên giáo Trung ương, ở địa phương là Ban tuyên giáo Tỉnh ủy; lãnh đạo cơ quan báo chí phải là Đảng viên và có trình độ lý luận chính trị cao cấp. Vì vậy, báo chí chính thống của Việt Nam không hề tự do.

Luật An ninh mạng 2018 cùng nghị định về xử phạt hành chính đối với các hành vi chia sẻ thông tin trên internet đã và đang là những công cụ pháp lý hữu hiệu để chính quyền Việt Nam gia tăng đàn áp bất kỳ nỗ lực cung cấp và chia sẻ thông tin độc lập. Những người có những phát ngôn hay chia sẻ lại những phát ngôn không phù hợp mong muốn của chính quyền lần đầu hoặc với tần suất thấp sẽ bị triệu tập và xử phạt hành chính lên tới 7,5 triệu VND (khoảng 300 USD). Các công cụ pháp lý cũng được áp dụng với các nền tảng mạng xã hội và các công ty hoạt động trên nền tảng này khi chính quyền VN đưa ra quy định cấm các công ty chạy quảng cáo trên các nội dung bị coi là “vi phạm pháp luật”. Quy định này đặt trách nhiệm chủ động cho các công ty trong việc rà soát các kênh hiện thị quảng cáo để tránh bị xử phạt. Tháng 5/2024 đã ghi nhận một trường hợp doanh nghiệp bị xử phạt 15 triệu VND theo quy định này. Theo đó, một công ty quảng cáo bị xử phạt do đặt sản phẩm của khách hàng quảng cáo trên một kênh Youtube có nội dung xuyên tạc, nói xấu Lãnh đạo Đảng, Nhà nước Việt Nam theo khoản 1 điều 8 Luật An ninh mạng 2018.⁸

Bên cạnh đó, ngày 9/11/2024, chính phủ Việt Nam ban hành Nghị định số 147/2024/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ internet và thông tin trên mạng, thay thế cho Nghị định

⁷ Vietnam National Report for 4th UPR cycle, A/HRC/WG.6/46/VNM/, 2024, para. 45
<https://documents.un.org/doc/undoc/gen/g24/029/50/pdf/g2402950.pdf>

⁸ VietnamNet, <https://vietnamnet.vn/xu-phat-cong-ty-tnhh-inverse-media-do-vi-pham-ve-quang-cao-2283677.html>

72/2013/NĐ-CP và Nghị định 27/2018/NĐ-CP trước đây. Đáng chú ý, các nghị định 72 và nghị định 27 đều chỉ tập trung chủ yếu vào quy định các điều liên quan tới mạng xã hội, trang thông tin điện tử và tập trung vào quản lý dịch vụ trò chơi điện tử, thì nay với sự ra đời của Nghị định 147, Chính phủ đưa thêm những điểm mới đáng lo ngại như yêu cầu các công ty cung cấp thông tin xuyên biên giới và mạng xã hội phải xác thực danh tính của người sử dụng dịch vụ. Việc xác thực tài khoản được thực hiện thông qua liên kết số điện thoại di động tại Việt Nam hoặc số định danh cá nhân. Người dùng không thực hiện xác thực tài khoản sẽ không được thực hiện các hành động chia sẻ thông tin trên mạng xã hội, bao gồm viết bài, bình luận và livestream. Điều này được sự đồng thuận và ủng hộ lớn từ phía những nhà quản lý, nhưng về phía người dùng thì lại đẩy lên những lo ngại về việc suy giảm các quyền tự do vốn đã ít ỏi của người dân Việt Nam.

Ở khía cạnh thứ nhất, việc bắt buộc xác thực tài khoản mạng xã hội theo Nghị định 147/2024/NĐ-CP của Chính phủ có thể gây ra một số lo ngại nghiêm trọng liên quan tới xâm phạm quyền riêng tư cá nhân. Lo ngại này tới từ việc xác thực tài khoản thường yêu cầu người dùng cung cấp các thông tin cá nhân như số điện thoại, chứng minh nhân dân, hoặc thậm chí là các thông tin xác thực sinh trắc học. Điều này có thể tạo ra nguy cơ lớn về việc xâm phạm quyền riêng tư của người dùng, đặc biệt trong bối cảnh thông tin cá nhân của người Việt liên tục bị lộ lọt, lạm dụng và sử dụng vào các mục đích không minh bạch, bất chấp các quy định pháp lý về bảo vệ dữ liệu được đưa ra trong hai năm gần đây.

Ngoài ra, bắt buộc xác thực tài khoản mạng xã hội có thể tạo ra một cơ chế để theo dõi hành vi trực tuyến của người dân, gây khó khăn cho những nhóm người dùng có nhu cầu ẩn danh, chẳng hạn như các nhà hoạt động nhân quyền, nhà báo, hoặc người bảo vệ quyền lợi xã hội. Các cơ quan nhà nước có thể dễ dàng truy vết các bài viết, bình luận, hoặc hành vi trực tuyến của người dùng thông qua thông tin cá nhân đã được xác thực. Điều này tạo ra một môi trường không an toàn, khiến người dân có thể phải đối mặt với mối đe dọa trực tiếp từ các cơ quan nhà nước hoặc các nhóm có thể lực, nhóm lợi ích đang bị chỉ trích.

Ở khía cạnh khác, nghị định 147 còn đẩy trách nhiệm quản lý, ngăn ngừa và báo cáo các thông tin vi phạm an ninh mạng sang các công ty viễn thông và công ty cung cấp dịch vụ mạng xã hội (gọi chung là các công ty). Nghị định yêu cầu các công ty phải chủ động thực hiện các trách nhiệm quản lý như kiểm tra, giám sát và loại bỏ thông tin vi phạm luật An ninh mạng và lập tức báo cáo các thông tin và người dùng có dấu hiệu vi phạm pháp luật tới cơ quan chức năng; phải lưu trữ thông tin của tất cả người dùng từ Việt Nam, kể cả người nước ngoài; yêu cầu người dùng

mạng xã hội xác thực danh tính mới được đăng tải thông tin dưới dạng bài viết, livestream hay bình luận. Điều 79 yêu cầu các công ty phải cung cấp thông tin dữ liệu có dấu hiệu vi phạm pháp luật để có thể định danh chính xác cá nhân, tổ chức vi phạm theo yêu cầu của cơ quan chức năng. Nếu như trước kia, các trang mạng xã hội chỉ chặn thông tin theo yêu cầu của Bộ Thông tin và Truyền thông (TTTT) hoặc Bộ Công an, thì nay họ cần phải chủ động phân loại thông tin vi phạm luật An ninh mạng và báo cáo với chính quyền để tránh bị phạt hành chính.

Bên cạnh đó, khoản 4 điều 24 quy định “các trang thông tin điện tử... có trách nhiệm ngăn chặn, gỡ bỏ nội dung, dịch vụ, ứng dụng vi phạm pháp luật chậm nhất là 24 giờ kể từ khi có yêu cầu bằng điện thoại, văn bản hoặc phương tiện điện tử”. Quy định này có vấn đề nghiêm trọng khi hợp thức hoá chỉ đạo bằng lời nói của các cơ quan nhà nước, đồng thời, người dùng khó có thể khiếu nại những quyết định thẩm định nội dung thông tin trong trường hợp tài khoản bị xoá bài, khoá hoặc xoá bỏ. Nghị định cũng mở rộng thẩm quyền ngăn chặn thông tin cho không chỉ Bộ TTTT, Bộ Công an mà còn cả các Sở TTTT ở cấp tỉnh và các cơ quan có thẩm quyền. Điều này có nghĩa là nếu có thông tin tiêu cực liên quan tới vấn đề y tế ở địa phương, Sở Y tế tại địa phương đó có thể trực tiếp yêu cầu các trang thông tin, mạng xã hội gỡ bỏ thông tin, các bài đăng có liên quan, thay vì gửi khiếu nại lên cơ quan An ninh mạng như trước đây. Trong khi đó, nghị định lại gần như không đề cập tới quyền của người sử dụng internet được khiếu nại các quyết định xoá bài và xử phạt, cũng như không ghi nhận khả năng người dùng bị kẻ xấu chiếm đoạt danh tính để phạm tội. Chưa kể tới việc các cơ quan nhân quyền quốc tế liên tục chỉ ra rằng các quy định pháp lý về an ninh mạng, xâm phạm an ninh quốc gia hay xâm phạm quyền lợi và lợi ích của các cá nhân, tổ chức khác tại Việt Nam còn quá rộng và mơ hồ, không có khả năng phân tách với việc thực hiện quyền tự do cơ bản như tự do ngôn luận, tự do báo chí, khiến cho bất kỳ ai cũng có khả năng vi phạm pháp luật.

Nghị định 147 đã có hiệu lực từ ngày 25/12/2024 nhưng cho tới hết tháng 01/2025, người dùng mạng xã hội Facebook, Tiktok và các dịch vụ của Google tại Việt Nam vẫn sử dụng được các tính năng đăng bài, bình luận và livestream mà không phải xác thực tài khoản. Hiện chưa rõ lộ trình tuân thủ Nghị định 147 của các công ty quốc tế ra sao khi các quy định này có khả năng đi ngược lại giá trị cộng đồng, cũng như các quy định pháp luật quốc tế. Mặc dù vậy, Nghị định này đã hiện thực hoá một phần quan trọng của Chỉ thị 24 trong việc kiểm soát ngôn luận và đã thành công tạo ra một cái gông vững chắc để bắt người sử dụng mạng tại Việt Nam, cũng như các công ty quốc tế phải có ý thức tự kiểm duyệt chính mình và những người sử dụng khác.

Tháng 2/2024, Sở Thông tin và Truyền thông TPHCM đã cho ra mắt phần mềm Lắng nghe mạng xã hội – SocialBeat. Theo cơ quan này, SocialBeat là phần mềm tích hợp trí tuệ nhân tạo (AI), có khả năng thu thập dữ liệu từ Facebook, Twitter, Instagram, YouTube và nhiều nền tảng mạng xã hội khác... được cho là sẽ giúp cơ quan chức năng TPHCM phân tích đầy đủ, đa chiều về ý kiến, suy nghĩ và trào lưu trên mạng. Một khía cạnh quan trọng của công nghệ này là giúp chính quyền theo dõi và phân tích “diễn biến thông tin của các đối tượng thù địch, chống phá lợi dụng mạng xã hội và nền tảng internet để kích động, kêu gọi biểu tình chống lại chính quyền và các chủ trương, chính sách”.⁹

Các chính sách pháp luật cùng với công nghệ hiện đại phục vụ mục đích theo dõi đã hiện thực hoá một phần quan trọng của Chỉ thị 24 trong việc kiểm soát ngôn luận và đã thành công tạo ra một cái gông vững chắc để bắt người dân Việt và thậm chí là người nước ngoài sinh sống tại Việt Nam phải có ý thức tự kiểm duyệt chính mình và những người sử dụng khác. Không gian tự do ngôn luận hiếm hoi cuối cùng của người dân Việt Nam bị thu hẹp nhanh chóng hơn.

2.2. Các vi phạm quyền tự do ngôn luận

Với các công cụ pháp lý được phân tích bên trên, chính quyền Việt Nam trong năm 2024 đã đàn áp bất kỳ nỗ lực cung cấp và chia sẻ thông tin đa chiều ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Điển hình có thể kể tới:

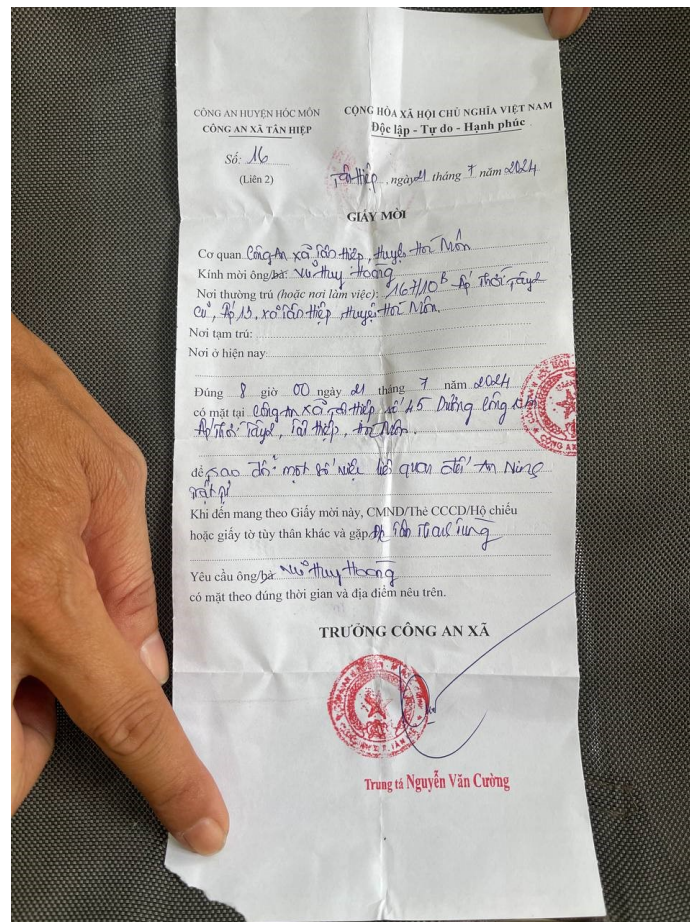
- Ngày 09/02/2024, một phóng viên của tạp chí Công nghiệp Môi trường bị xử phạt bốn triệu đồng khi xác minh việc một xe biển xanh của Hội Liên hiệp phụ nữ tỉnh Hà Tĩnh bật đèn, còi ưu tiên để đón người thân ở sân bay. Phóng viên bị xử phạt với lý do hoạt động báo chí không đúng tôn chỉ, mục đích ghi trong giấy phép hoạt động báo chí của cơ quan đang công tác.¹⁰
- Ngày 26/6/2024, ông T.Đ.T bị xử phạt 7,5 triệu VNĐ vì đã sử dụng tài khoản facebook cá nhân đăng tải “những bài viết bôi nhọ xúc phạm uy tín Giáo hội Phật Giáo Việt Nam”. Nội dung bài viết của ông T. có sự so sánh giữa con đường tu tập của tu sĩ Phật giáo Thích Minh Tuệ và một số nhà sư thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam, phản đối sự can thiệp thô bạo của chính quyền vào lựa chọn phương thức tu tập của ông Thích

⁹ <https://thanhnien.vn/phan-mem-lang-nghe-mang-xa-hoi-cua-tphcm-hoat-dong-ra-sao-185240227225036585.htm>

¹⁰ <https://nld.com.vn/mot-phong-vien-bi-phat-4-trieu-dong-vi-hoat-dong-khong-dung-ton-chi-muc-dich-196240209142346155.htm>

Minh Tuệ. Mặc dù Giáo hội và chính quyền thừa nhận nhiều tăng sĩ Phật giáo, công an vẫn tiến hành xử phạt ông T. vì những phát ngôn trên mạng xã hội¹¹.

- Trong tháng 7 và tháng 8, chính quyền đã xử phạt ít nhất 7 cá nhân ở nhiều tỉnh thành khác nhau vì “đăng tải thông tin thất thiệt, bịa đặt, xuyên tạc, phủ nhận những thành tựu, đóng góp to lớn của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng”. Những người này bị xử phạt từ 5 triệu tới 7.5 triệu VNĐ. Nhiều bài viết thể hiện quan điểm bất đồng về những chính sách của vị cố Tổng bí thư trên Facebook bị chặn hiển thị tại Việt Nam, hoặc xóa bỏ. Nhiều người bất đồng chính kiến tại Việt Nam bị công an triệu tập, thẩm vấn. Một trường hợp tiết lộ với RFA rằng bản thân bị công an đánh và ép cung trong quá trình làm việc.¹²

Nhà hoạt động Vũ Huy Hoàng ở Hóc Môn, TP.HCM bị triệu tập và bắt nộp phạt 7.5 triệu VNĐ vào ngày 21/7/2024, trong dịp tang lễ ông Nguyễn Phú Trọng

¹¹ https://congan.dongthap.gov.vn/chi-tiet-bai-viet/-/asset_publisher/wbj7qfWZntAi/content/id/19554330

¹² <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/vietnam-intensifies-online-suppression-ahead-of-communist-leader-funeral-07232024051709.html>

Ngoài xử phạt hành chính, chính quyền Việt Nam còn thường xuyên sử dụng án phạt tù để đàn áp những người cương quyết thể hiện quan điểm bất đồng. Trong số 59 trường hợp tù nhân lương tâm mới bị khởi tố trong năm 2024, có 23 người bị bắt vì tội danh lợi dụng các quyền tự do dân chủ (Điều 331 BLHS) vì thực hiện quyền tự do ngôn luận trên mạng xã hội một cách ôn hoà và phù hợp với giới hạn của quyền tự do ngôn luận theo nguyên tắc nhân quyền quốc tế. Trong số này, trường hợp của bà Lê Thị Hoà và ông Nguyễn Văn Trọng ở tỉnh Phú Yên thể hiện sự lạm dụng quyền lực nghiêm trọng của chính quyền trong việc áp dụng điều 331. Vợ chồng bà Hoà và ông Trọng không đồng ý một phán quyết của toà án và nghi ngờ có sự tham nhũng. Do đó, từ năm 2022 tới 2024, hai ông bà đã làm nhiều đơn thư khiếu nại, tố cáo, tố giác tội phạm gửi tới các cơ quan từ cấp huyện tới Trung ương. Cơ quan Cảnh sát điều tra Công an huyện Sơn Hòa, tỉnh Phú Yên cho rằng việc tố cáo, khiếu nại của bà Hoà và ông Trọng là sai sự thật, ảnh hưởng tới uy tín của cán bộ, lãnh đạo nhiều cơ quan.¹³ Dựa trên thông tin báo chí, ông Trọng và bà Hoà không có những hành vi phát ngôn trên mạng xã hội hay biểu tình kêu gọi dư luận, mà chỉ thực hiện đúng quyền khiếu nại, tố cáo của công dân khi chưa đồng ý với quyết định hành chính của cơ quan nhà nước. Mặc dù vậy, chính quyền vẫn tiến hành khởi tố và bắt giữ hai ông bà, tạo ra tiền lệ nguy hiểm cho việc đàn áp người khiếu nại, tố cáo cán bộ, lãnh đạo cơ quan nhà nước.

Một trường hợp khác khi chính quyền dùng điều 331 để triệt hạ các tiếng nói cá nhân là luật sư Bùi Văn Khang. Theo thông tin từ trang VnExpress, luật sư Bùi Văn Khang đã tham gia hội luận, đàn thoại và tư vấn pháp luật trên kênh youtube “Tiếng nói lòng dân” do bà Phan Ngọc Dung lập ra từ tháng 10/2021 tới tháng 1/2024. Trên kênh youtube này, ông Khang đã có những bình luận về vụ án Hồ Duy Hải và có những lời nói được chính quyền cho là “xuyên tạc, vu khống, xâm phạm danh dự, nhân phẩm cơ quan, tổ chức là Hội đồng thẩm phán TAND Tối cao và lãnh đạo TAND Tối cao, lãnh đạo Nhà nước, gây ảnh hưởng xấu trong xã hội”.¹⁴ Vụ án Hồ Duy Hải tới nay vẫn còn nhiều điểm chưa rõ ràng do đã có nhiều điểm sai phạm trong quá trình điều tra và tố tụng. Việc xử phạt một luật sư vì không đồng tình với quan điểm của toà án là một bằng chứng rõ rệt về vi phạm quyền tự do ngôn luận.

¹³ <https://nhandan.vn/khoi-to-bat-giam-2-vo-chong-lam-104-don-khieu-nai-to-cao-can-bo-sai-su-that-post834807.html>

¹⁴ <https://vnexpress.net/luat-su-bi-phat-tu-vi-xuc-pham-lanh-dao-tand-toi-cao-4789108.html>

Ở chiều ngược lại, chính quyền lại dung túng cho những phát ngôn công kích các cá nhân, tổ chức khác với danh nghĩa yêu nước yêu đảng cực đoan. Điển hình có thể kể tới sự việc của một học sinh lớp 12 ở Yên Bái bị báo chí và cộng đồng mạng tung hình ảnh, thông tin cá nhân kèm theo nhiều lời thóa mạ sau khi học sinh này chia sẻ suy nghĩ không yêu Đảng lên phần story của Facebook. Công an tỉnh Yên Bái sau đó đã triệu tập cả học sinh này cùng phụ huynh và giáo viên chủ nhiệm để làm việc và giáo dục tư tưởng, nhằm giúp học sinh “nhận thức lại về vai trò của Đảng”¹⁵. Tuy nhiên, công an và chính quyền không có động thái nào để bảo vệ thông tin cá nhân của em học sinh bị lan tràn trên mạng xã hội hay báo chí.

Một trường hợp khác bị Chủ nghĩa yêu nước cực đoan nhắm tới là trường Đại học Fullbright Việt Nam, cơ sở giáo dục được hình thành trên cơ sở thỏa luận liên chính phủ Hoa Kỳ-Việt Nam và đang hoạt động tại Việt Nam. Bắt đầu từ tháng 8/2024, các trang Facebook có liên quan tới lực lượng tác chiến trên mạng của Bộ quốc phòng và Bộ công an như Tisofi và Đơn vị Tác chiến Điện tử tục đăng những bài quy chụp Fullbright Việt Nam là “ổ cách mạng màu”, đào tạo cách mạng màu để chống phá Việt Nam với những biểu hiện như lễ tốt nghiệp không diễu hành với quốc kỳ Việt Nam, thay vào đó là cờ Fearless (Không sợ hãi) và một số hoạt động khác của trường. Những luận điệu này sau đó được lặp lại trong một phóng sự “Không để Cách mạng màu đổi màu giáo dục” của đài Truyền hình Quốc phòng Việt Nam trực thuộc Bộ Quốc Phòng đã trực tiếp công kích hình ảnh của trường Đại học Fullbright. Ngày 26/8/2024, phát ngôn viên của Bộ Ngoại giao Việt Nam đã lên tiếng khẳng định Đại học Fulbright Việt Nam là thành quả của hợp tác giáo dục giữa Việt Nam và Hoa Kỳ, nhất là trong lĩnh vực đào tạo nguồn nhân lực chất lượng cao, tin tưởng rằng các hoạt động của trường sẽ tiếp tục đóng góp vào mối quan hệ Việt Nam và Hoa Kỳ¹⁶. Phóng sự trên hiện đã bị ẩn khỏi kênh truyền hình Quốc phòng Việt Nam không có lý do chính thức, video này tiếp tục tồn tại và được lan truyền trên các trang mạng xã hội của các cơ quan đoàn thể cấp xã, huyện và các trang có liên quan tới lực lượng Tác chiến không gian mạng AK47 của Bộ Quốc Phòng.

---

¹⁵ <https://www.nguoiduatin.vn/tin-moi-vu-nam-sinh-yen-bai-viet-bai-co-noi-dung-chua-phu-hop-tren-mang-xa-hoi-204240903085449172.htm>

¹⁶ <https://baochinhpheu.vn/nguoi-phat-ngon-bo-ngoai-giao-len-tieng-ve-hoat-dong-cua-truong-fulbright-viet-nam-102240826224303093.htm>

Hình ảnh lễ tốt nghiệp của trường Fullbright không có lá cờ đỏ sao vàng được sử dụng trong phóng sự của đài Truyền hình Quốc phòng Việt Nam như biểu hiện của cách mạng màu (QPVN)

3. Quyền tự do tôn giáo

Theo Báo cáo Quốc gia do chính phủ Việt Nam soạn thảo tại kỳ UPR thứ 4 năm 2024, Việt Nam có tới 95% dân số theo hoặc thực hành tín ngưỡng, tôn giáo, với gần 30.000 cơ sở thờ phượng khắp cả nước. Việt Nam hiện có 43 tổ chức thuộc 16 hệ phái tôn giáo được công nhận và cấp phép hoạt động, hơn 3.700 nhóm sinh hoạt tôn giáo được cấp phép hoạt, 62 cơ sở đào tạo về các tôn giáo chính như Phật giáo, Công giáo, Tin lành, Cao đài và Phật giáo Hoà hảo.¹⁷

Trên thực tế, rất nhiều nhóm tôn giáo không được chính quyền thống kê vào số liệu trên do chưa được chính quyền công nhận và cấp phép hoạt động. Và những nhóm này là đối tượng bị đàn áp tôn giáo khốc liệt tại Việt Nam.

Chính quyền Việt Nam hạn chế các hoạt động thực hành tôn giáo bằng các quy phạm pháp luật, quy định về đăng ký và hoạt động. Luật Tín ngưỡng, tôn giáo 2016 áp dụng một quy trình đăng ký và công nhận các nhóm tôn giáo gồm nhiều bước, nhiều cấp xét duyệt nhằm duy trì mối quan hệ xin – cho giữa nhà nước và các tổ chức tôn giáo. Thứ nhất, tổ chức tôn giáo phải có sự

¹⁷ Báo cáo Quốc gia của Việt Nam cho Kỳ kiểm điểm định kỳ toàn diện UPR lần thứ 4, A/HRC/WG.6/46/VNM/1, ngày 22/02/2024, đoạn 52-54.

công nhận của chính quyền mới được hoạt động hợp pháp (Điều 2.12 và Chương V, Mục 1); thứ hai, mọi sinh hoạt tôn giáo phải được đăng ký, nói một cách rõ ràng hơn là phải xin phép, và phải xin phép nghĩa là có thể bị từ chối (Chương IV); và thứ ba là chính quyền vẫn tiếp tục có quyền can thiệp vào sinh hoạt nội bộ của các tôn giáo, đặc biệt là trong việc tuyển chọn, phong chức, và bổ nhiệm tu sĩ. (Chương V, Mục 2 và 3). Những quy định này trái ngược với các tiêu chuẩn nhân quyền phổ quát được ghi nhận trong UDHR và ICCPR, các văn bản quốc tế Việt Nam đã cam kết tôn trọng và thực thi. Và chính quyền lạm dụng các quy định pháp lý để công nhận một số lượng ít các hệ phái, tổ chức tôn giáo, đồng thời biến các nhóm tôn giáo lớn và lâu đời như Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Giáo Hội Phật Giáo Hòa Hảo Thuần Túy, Cao Đài Giáo Chơn Truyền thành các tổ chức ngoài vòng pháp luật.

Sau cuộc tấn công mang đậm xung đột giữa người thiểu số và chính quyền tại Đắk Lắk vào tháng 6 năm ngoái, chiến dịch đàn áp tôn giáo năm 2024 dường như hướng nhiều sự tập trung vào các nhóm tôn giáo độc lập ở khu vực đông người dân tộc thiểu số như vùng Tây bắc, Tây Nguyên và Tây Nam Bộ.

3.1. Phật giáo

Hành giả Thích Minh Tuệ và tăng đoàn tu theo hạnh đầu đà

Theo thống kê năm 2023 của Ban tôn giáo Chính phủ, Phật giáo là một tôn giáo lớn ở Việt Nam, được nhiều người nhận mình tu theo lớn thứ hai cả nước, với 4,6 triệu người chiếm 4,8% dân số cả nước¹⁸. Cũng là tôn giáo có số lượng lớn cơ sở tôn giáo và nơi thờ tự trong các tôn giáo hiện được công nhận tại Việt Nam. Đứng đầu các cơ sở Phật giáo được công nhận tại Việt Nam là Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN). Tổ chức tôn giáo này được thành lập năm 1981 là tổ chức được thành lập để quản trị Phật Giáo cả nước. Đây cũng là tổ chức trực thuộc Mặt Trận Tổ Quốc Việt Nam, và Ủy Ban Đoàn Kết Tôn Giáo. Kể từ khi thành lập, GHPGVN Việt Nam là cánh tay nối dài giúp chính quyền Việt Nam kiểm soát Phật Giáo trong mọi mặt sinh hoạt tôn giáo. Tất cả những tổ chức, cơ sở tôn giáo thờ Phật và tăng lữ tu tập theo Phật Giáo, không gia nhập GHPGVN đều không được công nhận tính chính danh, thậm chí bị đàn áp như Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống Nhất, Tịnh Thất Bồng Lai, và mà mới đây nhất là trường hợp của thầy Thích Minh Tuệ

Đầu năm 2024, đời sống tôn giáo ở Việt Nam đón nhận một nhân vật mới là hành giả Thích Minh Tuệ, một người theo Phật giáo và thực hành phương pháp tu hành 13 hạnh đầu đà. Ông Thích

---

¹⁸ <https://baochinhphu.vn/cong-bo-ket-qua-chinh-thuc-va-tong-ket-tong-dieu-tra-dan-so-nha-o-nam-2019-102265875.htm>

Minh Tuệ tu theo 13 giới của hạnh đầu đà chỉ nhận bố thí nước uống cho một ngày và đồ ăn đủ cho một bữa, mặc tăng y (áo của hòa thượng) bằng những mảnh vải vụn chắp vá nhặt được trên đường khát thực, từ chối nhận tiền, thuyết pháp. Pháp tu khổ hạnh của ông Thích Minh Tuệ là sự đối lập tuyệt đối với hình ảnh của nhiều tăng ni tại các ngôi chùa lớn, nơi thường đón tiếp các quan chức, lãnh đạo cấp cao, vì vậy đã dành được sự ủng hộ của một lượng lớn người dân. Điều này đã biến một hòa thượng vô danh trở thành một hiện tượng được cả nước quan tâm và theo dõi. Từ một con người đơn độc đi bộ khát thực, ông bỗng trở thành một hiện tượng, được hàng ngàn người đã tập trung ở các trục tuyến đường thầy đi qua để được nhìn, chiêm bái và cúng dường vật thực. Trong những người hâm mộ, có rất nhiều người đã tình nguyện cạo đầu, khoác tăng y và cầm nồi cơm điện để đi theo thầy Minh Tuệ, hình thành nên một tăng đoàn tự phát.

Trái ngược với sự ủng hộ của người dân, Ban Tôn Giáo Chính phủ và Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã ra văn bản phủ nhận việc ông Thích Minh Tuệ là tu sĩ Phật giáo và yêu cầu tăng ni, Phật tử các tỉnh thành phối hợp cùng cơ quan ngăn chặn việc ngộ nhận ông Minh Tuệ là nhà sư và làm ảnh hưởng hình ảnh Phật giáo^{19 20}. Văn bản mang tính độc quyền giáo lý này đã làm tăng thêm sự bất mãn của người dân và Phật tử, số người quyết định đi tu tập cùng ông Thích Minh Tuệ càng gia tăng, lên tới khoảng 70 người. Chính quyền sau đó đã cho lực lượng công an tập kích nhóm tu hành trong đêm, chia tách thành nhiều nhóm nhỏ và cưỡng ép đưa tới nhiều tỉnh thành khác nhau. Riêng ông Thích Minh Tuệ bị đưa đi mất tích với lý do ông đã quyết định ản tu. Những nhà tu hành từng đi cùng ông Minh Tuệ đều bị công an thẩm vấn và ngăn cản việc tiếp tục đi bộ tu hành.

Thích Minh Tuệ tên thật là Lê Anh Tú, sinh năm 1981. Quê quán tại xã Kỳ Vãn, huyện Kỳ Anh, tỉnh Hà Tĩnh. Năm 2015 ông Tú xin gia đình xuất gia, được ban pháp danh là Thích Minh Tuệ. Nhưng sau đó ông Minh Tuệ rời chùa, lựa chọn lối sống tu khổ sĩ của Phật Giáo, hay còn được gọi là hạnh đầu đà và vẫn giữ pháp danh này đến nay. Khi trở thành một hiện tượng, phía Giáo hội Phật Giáo Việt Nam tuyên bố ông Minh Tuệ không phải là tu sĩ Phật Giáo trực thuộc Giáo hội Phật Giáo Việt Nam. Tuy nhiên phía Giáo hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, một tổ chức Phật giáo lâu đời và độc lập, tuyên bố “Thầy Thích Minh Tuệ chỉ cần sống và tu tập theo điều Phật dạy thì đã là một tu sĩ Phật Giáo”.

¹⁹ <https://thanhvien.vn/giao-hoi-phat-giao-viet-nam-su-thich-minh-tue-khong-phai-la-tu-si-phat-giao-185240516191805658.htm>

²⁰ <https://btgcp.gov.vn/tin-hoat-dong-cua-ban-ton-giao-chinh-phu/ban-ton-giao-chinh-phu-thong-tin-ve-nguoi-tu-xung-la-thich-minh-tue-postPvRjk3KajW.html>

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
HỘI ĐỒNG TRỊ SỰ **Độc lập - Tự do - Hạnh phúc**

Số: 151/HĐTS-VP1

Hà Nội, ngày 16 tháng 5 năm 2024

V/v thông báo người được mạng xã hội gọi là “**Sư Thích Minh Tuệ**” không phải là tu sỹ Phật giáo

Kính gửi: Ban Trị sự GHPGVN các tỉnh, thành phố

Trong những ngày vừa qua, trên mạng xã hội Tiktok, Facebook, Youtube, Instagram, Twitter xuất hiện nhiều hình ảnh, clip về người đàn ông mang hình dáng nhà sư đi bộ hành dọc tuyến đường từ Khánh Hòa ra Hà Giang và ngược lại. Người này được mạng xã hội gọi là “**Sư Thích Minh Tuệ**”. Trong lộ trình đi bộ qua các địa phương đã có nhiều người dân và Phật tử tập trung với số lượng đông, cúng dâng vật phẩm, thức ăn tạo ra nhiều hình ảnh, clip gây ra nhiều dư luận trái chiều làm ảnh hưởng đến Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

Qua tìm hiểu xác minh, Ban Thường trực Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam khẳng định người đàn ông này không phải là tu sỹ Phật giáo, không tu tập và không là nhân sự của bất cứ ngôi chùa, cơ sở tự viện nào của Giáo hội Phật giáo Việt Nam. Điều này cũng đã được chính người đàn ông này khẳng định trong các clips trên mạng xã hội.

Người đàn ông này có tên là Lê Anh Tú, sinh năm 1981 tại huyện Kỳ Anh, tỉnh Hà Tĩnh. Gia đình ông Lê Anh Tú sinh sống tại huyện Ia Grai, tỉnh Gia Lai. Ông Lê Anh Tú sau khi từ bỏ công việc đo đạc địa chính tại tỉnh Phú Yên đã thực hiện một vài lần đi bộ hành từ Khánh Hòa ra các tỉnh phía Bắc và ngược lại. Tuy nhiên, lần này một số người dùng mạng xã hội đã sử dụng hình ảnh đi bộ của ông Lê Anh Tú tạo sự hiểu kỳ, thu hút nhiều người dân đi theo, tạo nên hiệu ứng câu views và có nhiều bình luận xuyên tạc đời sống tu hành của Tăng Ni, Phật tử Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

Trong mấy ngày nay, ông Lê Anh Tú đang đi bộ trên địa bàn tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh hướng về Khánh Hòa. Ban Thường trực Hội đồng Trị sự đề nghị Ban Trị sự GHPGVN các tỉnh, thành phố có thông báo tới đồng bào Phật tử và Nhân dân được biết để không ngộ nhận ông Lê Anh Tú là nhà sư; liên hệ với chính quyền địa phương có biện pháp ngăn chặn hành vi sử dụng mạng xã hội tạo làn sóng dư luận xúc phạm Giáo hội Phật giáo Việt Nam.

Trân trọng!

Nơi nhận:

- Như trên;
- Ban Tôn giáo Chính phủ;
- A02 Bộ Công an;
- Lưu: VP1, VP2.

TM. BAN THƯỜNG TRỰC
PHÓ CHỦ TỊCH - TỔNG THƯ KÝ

Thượng tọa Thích Đức Thiện

Văn bản GHPGVN về ông Thích Minh Tuệ vào tháng 5 năm 2024

Sự việc của tu sỹ Minh Tuệ và tăng đoàn vốn là một thực hành tôn giáo thông thường, nhưng lại bị chính quyền can thiệp thô bạo từ khoảng tháng 5/2024. Sự can thiệp đã xâm phạm các quyền tự do thực hành tín ngưỡng tôn giáo, tự do đi lại, tự do lưu trú, được bắt đầu thực hiện từ một số biện pháp sau:

- Ngày 16/5/2024, GHPGVN và Ban Tôn giáo Chính phủ ra thông cáo không còn nhận ông Minh Tuệ là tu sỹ Phật giáo, và đề nghị cảnh giác với hiện tượng “**Minh Tuệ**”

- Ngày 29/5/2024, Chủ tịch một xã thuộc địa bàn tỉnh Quảng Trị không cho thầy Minh Tuệ và tăng đoàn được nghỉ trưa tại nghĩa trang của địa bàn.
- Ngày 3/6/2024, Tại tỉnh Thừa Thiên Huế, lực lượng chức năng bao gồm chính quyền và lực lượng trực thuộc cơ quan Công An đã ngăn cản tăng đoàn di chuyển vào thành phố Huế vì lý do an toàn giao thông khi phía trước có gần một ngàn người chờ đợi đoàn khát thực đi qua qua. Thay vào đó, đoàn khát sĩ được điều hướng sang trục đường Tứ Hạ - Phú Bài và trấn áp bí mật đưa nhóm người đi trong đêm. Ngay sau khi trấn áp, nhóm người trong tăng đoàn bị đưa đi trả về địa phương theo hai hướng bắc - nam, bị bỏ lại lê tẽ dọc đường. Riêng ông Thích Minh Tuệ xuất hiện trên truyền thông với hình ảnh được cơ quan an ninh hỗ trợ làm căn cước và tuyên bố tạm ngừng khát thực. Ngay sau đó, ông bị đưa đến một địa điểm bí mật không được công bố và không có thông tin trong một thời gian dài. Hành động trên vi phạm nghiêm trọng quyền tự do thực hành tín ngưỡng tôn giáo, quyền tự do đi lại của công dân.
- Giữa Tháng 6 năm 2024, xuất hiện thông tin thầy Minh Tuệ ẩn tu tại Gia Lai, trong một lán nhỏ thuộc phần rẫy cafe của gia đình. Lực lượng chức năng, chủ yếu là công an xã và dân phòng bố trí các chốt ở các tuyến đường ra vào nơi tu hành để ngăn người dân tụ tập và đi vào nơi được cho là chỗ ẩn tu của ông Thích Minh Tuệ. Nhiều người hiếu kỳ, youtuber tìm đến và mong muốn tiếp cận ông Thích Minh Tuệ nhưng vị tu sĩ lại dường như biến mất khỏi nhà cha mẹ và cả nơi được cho là ẩn cư.
- Trong tháng 7 và tháng 11 năm 2024, xuất hiện một loạt hình ảnh, video về việc ông Minh Tuệ khát thực trở lại, phạm vi di chuyển chỉ quanh khu vực được cho là nơi thầy Minh Tuệ ẩn tu tại Gia Lai. Đồng hành cùng thầy là sự xuất hiện dày đặc của một nhóm người mặc đồng phục vệ sĩ vây quay, ngăn không để người dân tiếp xúc hoặc tiếp xúc quá lâu với vị tu sĩ. Thời gian mỗi lần khát thực, không quá 2 giờ đồng hồ.
- Ngày 13/11/2024, Báo Gia Lai đăng tải 1 Đơn đề nghị được cho là của ông Thích Minh Tuệ gửi tới cơ quan chức năng, gia đình và toàn xã hội vào ngày 08/11. Nội dung đơn đề nghị gồm hai điểm chính là: (1) đề nghị mọi người không tụ tập đông người, gây mất trật tự, mất an toàn giao thông, không quay phim chụp hình ông, và (2) đề nghị cơ quan chức năng xử lý những người đưa thông tin của ông Minh Tuệ lên mạng xã hội

- mà chưa được ông đồng ý²¹. Vài ngày sau đó, một số trang báo khác tiếp tục đăng tải 2 lá thư viết tay của ông Minh Tuệ, trong đó là thư ngày 17/11 tuyên bố ông sẽ dừng đi khát thực vì “điều kiện xã hội, an ninh chính trị phức tạp, chưa phù hợp với việc học tập theo hạnh khát thực”, lá thứ ngày 26/11 lại thể hiện ông Minh Tuệ có nguyện vọng đi bộ từ Việt Nam tới Ấn Độ - quê hương của Đức Phật.²²
- Ngày 12/12, ông Thích Minh Tuệ bắt đầu chuyến bộ hành từ cửa khẩu Bờ Y tại biên giới Việt-Lào cùng 5 người khác. Trong thành viên của đoàn có Tiên sĩ Đoàn Văn Báu, nguyên thượng tá, từng là giảng viên khoa Tâm lý, Trường đại học An ninh Nhân dân.

Tu sĩ Thích Minh Tuệ (Nguồn: VnExpress)

Sẽ không có gì đáng nói và chỉ nên coi như một quyết định tự do của công dân nếu không có sự xuất hiện của lá đơn viết tay mà không có bất cứ một video phỏng vấn của cơ quan báo chí hay của người dân trong suốt một thời gian dài. Lá đơn viết tay, cùng sự xuất hiện dày đặc của lực lượng vệ sĩ trong những lần hiểm hoi khát thực sau trấn áp cùng sự thiếu vắng hình ảnh trên mạng xã hội và báo chí. Ngoài ra, nội dung của lá đơn ngày 08/11 có đoạn yêu cầu chính quyền xử lý những người quay phim chụp hình ông Thích Minh Tuệ mà không được ông cho phép. Điều này

²¹ <https://baogialai.com.vn/ong-minh-tue-de-nghi-khong-dua-hinh-anh-cua-ong-len-mang-xa-hoi-post300888.html?ref=luatkhoa.com>

²² <https://www.luatkhoa.com/2024/11/luat-khoa-360-thich-minh-tue-va-3-buc-tam-thu-gay-chu-y/>

rõ ràng là trái với phương châm “buông bỏ” của Phật giáo mà ông Minh Tuệ nhất quán thể hiện trong quá trình tu tập của mình. Những sự kiện trên đây đã cho thấy rõ nguy cơ cao về việc sự can thiệp của chính quyền tác động đến quyền các quyền cơ bản của người dân ở đây là thầy Thích Minh Tuệ như tự do đi lại, tự do lưu trú, tự do thực hành tín ngưỡng tôn giáo.

Ngoài ra, chúng tôi cũng ghi nhận ít nhất một trường hợp tăng sĩ Phật giáo bị phân biệt đối xử do lên tiếng ủng hộ ông Thích Minh Tuệ và 13 hạnh đầu đà là nhà sư Thích Minh Đạo, trụ trì Tu viện Minh Đạo ở tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu. Nhà sư này đã bị GHPGVN cấp tỉnh kiểm điểm vào tháng 5 sau khi đăng video khen ngợi ông Thích Minh Tuệ. Vào ngày 12/8/2024, Thượng Tọa Thích Minh Đạo, một tu sĩ thuộc Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN), đã tuyên bố hoàn tục và trả lại y bát, tăng tịch, chứng điệp, và bằng Phật học. Mặc dù rời khỏi GHPGVN, ông Thích Minh Đạo tuyên bố sẽ tiếp tục tu tập và học theo ông Thích Minh Tuệ. Chỉ khoảng hai tuần sau, Ban Thường trực Ban Trị sự GHPGVN tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu đã gửi văn bản yêu cầu UBND thị xã Phú Mỹ và Sở Lao động, Thương binh và Xã hội tỉnh kiểm tra tính pháp lý của việc nuôi dưỡng và bảo trợ trẻ em tại tu viện của sư Thích Minh Đạo, hoạt động đã được thực hiện từ năm 2000. Tới ngày 11/10/2024, những trẻ em được Tu viện Minh Đạo nhận nuôi đã được đưa về Trung tâm công tác xã hội và Bảo trợ trẻ em tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu do tu viện “chưa được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền cấp phép thành lập theo quy định về hoạt động trợ giúp xã hội”.²³

Phật giáo Khmer

Tháng 3 năm 2024, chính quyền huyện Tam Bình, tỉnh Vĩnh Long đã bắt giữ 9 người gồm các nhà sư và tín đồ của chùa Đại Thọ, một ngôi chùa Phật giáo của người Khmer với cáo buộc tuyên truyền chống nhà nước và bắt giữ người trái phép. Công an cáo buộc rằng những người này đã khống chế tổ công tác của UBND huyện Tam Bình đưa vào chánh điện khóa cửa không cho ra ngoài, hành hung, gây thương tích vào ngày 22/11/2023, khi đoàn này đến chùa Đại Thọ làm việc. Tuy nhiên, theo Liên đoàn Khmer Kampuchea-Krom (KKF), tổ chức bảo vệ quyền lợi người Khmer Krom ở nhiều quốc gia, đại diện chính quyền Việt Nam tới chùa Đại Thọ để xóa sổ lớp học tiếng Khmer tại chùa, do đó đã xảy ra xô xát và gây thương tích cho vị sư trụ trì Trạch Chanh Ra Đa và hai tín đồ Phật giáo khác.²⁴

²³ <https://baobariavungtau.com.vn/xa-hoi/202410/tiep-nhan-nuoi-duong-37-tre-em-tu-tu-vien-minh-dao-va-tinh-xa-ngoc-lam-1023446/index.htm>

²⁴ <https://www.csw.org.uk/2023/11/23/press/6123/article.htm>

Ngày 26/11/2024, Tòa án nhân dân tỉnh Vĩnh Long đã ra tuyên phạt 9 người bị bắt ở chùa Đại Thọ với tổng hình phạt 27 năm 3 tháng tù giam theo cáo buộc hai tội “Lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân” theo điều 331 và tội “Bắt giữ người trái pháp luật” theo điều 157 BLHS 2015. Phiên tòa diễn ra với nhiều điểm đáng quan ngại về quyền tiếp cận công lý của người bị tước tự do khi buổi xét xử diễn ra trong chỉ một ngày 26/11 và chỉ có một luật sư được tòa chỉ định bào chữa cho cả 9 người.

Một người thân của một nhà sư trả lời phỏng vấn đài RFA nói rằng: “Trong phiên tòa, gần như tất cả bị cáo có biểu hiện rất lạ như bị tiêm thuốc, ngơ ngác, không phản ứng khi thấy người thân. Thậm chí họ không thể nói được khi luật sư đặt câu hỏi. Họ đi không vững, và mềm oặt khi ngồi. Sư Kim Sa Rương suýt bị té nhưng công an đỡ kịp”²⁵. Với biểu hiện như trên của 9 người tại phiên tòa, rất có thể họ đã bị giam giữ trong nhà giam với các điều kiện không được đảm bảo, có thể đối diện việc bị ép cung và nhục hình, dẫn đến tình trạng sức khỏe về thể chất và tinh thần không đủ đảm bảo có thể tự bảo vệ mình trước phiên tòa.

*Các nhà sư và tín đồ chùa Đại Thọ trong phiên xét xử sơ thẩm ngày 26/11/2024
(nguồn: Báo Nhân dân Online)*

²⁵ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamese-government-condemned-for-imprisoning-nine-khmer-krom-buddhist-monks-and-activists-11272024052536.html>

Tín đồ Phật giáo tại chùa Đại Thọ cùng các tăng sĩ phải đối diện với sự sách nhiễu thường xuyên của chính quyền từ năm 2022 khi chính quyền muốn chặt bỏ cây cổ thụ 700 năm tuổi trong khuôn viên chùa, cũng như cấm cản các tăng sĩ đi khất thực ở khu vực xung quanh.

Ngoài sự việc này, vào ngày 20/3/2024, Toà án tỉnh Trà Vinh cũng đã kết án 2 nhà hoạt động người Khmer là Thạch Cương 4 năm tù và Tô Hoàng Chương 3 năm 6 tháng tù theo điều 331 BLHS 2015. Theo thông tin từ Báo Công an Nhân dân Online, hai bị cáo này đã thành lập "Hội tương trợ vì sự phát triển Khmer" và lôi kéo nhiều thành viên mà không được sự cho phép của nhà nước²⁶.

Người Khmer là dân tộc bản địa ở khu vực đồng bằng sông Mê Kông, bao gồm cả Việt Nam và Campuchia. Tại Việt Nam, người Khmer sinh sống ở khu vực Tây Nam Bộ, chủ yếu ở các tỉnh Trà Vinh, Kiên Giang, Sóc Trăng. Dân tộc Khmer có ngôn ngữ và chữ viết riêng, thực hành tín ngưỡng Phật giáo theo truyền thống Phật giáo Nam tông. Nhiều cơ sở Phật giáo Khmer không theo Giáo hội Phật giáo Việt Nam hoặc Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước, hai tổ chức do nhà nước thành lập, thường xuyên bị chính quyền đàn áp.

Trong tháng 3/2024, Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước tỉnh Trà Vinh đã ra quyết định không không nhận ông Kim Som Rinh là thành viên của Tăng đoàn Phật giáo Nam Tông tỉnh Trà Vinh và trục xuất ông khỏi ngôi chùa ông đang tu tập, đồng thời đề nghị tất cả 143 chùa Khmer trong tỉnh không tiếp nhận ông. Theo quyết định, ông Kim Som Rinh ba lần không chấp hành theo thư mời của Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước tỉnh Trà Vinh; có hành vi đăng tải, chia sẻ hình ảnh, video không đúng sự thật trên trang mạng xã hội (Facebook) với nội dung gây mất an ninh, trật tự xã hội; lôi kéo một số vị sư, Phật tử tham gia vào hoạt động của bản thân gây mất đoàn kết trong chùa và cộng đồng; là ông Kim Som Rinh khó dạy, ương ngạnh không tuân thủ giáo luật và lời giáo huấn của trụ trì và lãnh đạo các cấp hội. Mặt khác, ông Kim Som Rinh cáo buộc rằng ông bị trục xuất khỏi chùa bởi vì các hoạt động cổ súy nhân quyền và cất lên tiếng nói ủng hộ người yếu thế, trong đó có nạn nhân người Khmer bị tịch thu đất đai ở Kiên Giang.²⁷

²⁶ <https://cand.com.vn/Chong-dien-bien-hoa-binh/xu-ly-nghiem-hanh-vi-xuyen-tac-chong-pha-chinh-quyen-i728385/>

²⁷ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/vietnamese-authorities-increase-suppression-against-khmer-human-rights-activists-05302024031455.html>

3.2. Công giáo

Theo kết quả Tổng điều tra dân số và nhà ở năm 2019, Công giáo là tôn giáo có số lượng tín đồ lớn nhất Việt Nam. Với gần 6 triệu tín đồ, Công Giáo chiếm 44,6% tổng số người có tôn giáo, và khoảng 6% tổng dân số cả nước.²⁸ Việt Nam cũng là quốc gia đứng thứ 5 châu Á về số lượng người theo Công giáo (sau Timor Lester, Philippines, Hàn Quốc và Leban).

Sau năm 1954, với hiệp định Genève, hàng triệu tín đồ miền Bắc Việt Nam bao gồm linh mục, tu sỹ và giáo dân đã di cư vào Nam, vẫn còn một số ít linh mục và giáo dân ở lại miền bắc với mục đích bám trụ giữ nhà thờ cho Giáo Hội. Tuy nhiên với sự cầm quyền của Đảng Cộng Sản và quyết tâm xây dựng miền bắc đi theo Chủ Nghĩa Xã Hội, nhiều cơ sở tôn giáo đã bị chính quyền miền Bắc chiếm dụng và cho tới nay chưa có động thái trả lại. Từ năm 1954 đến 30/4/1975, Công Giáo miền Bắc và miền Nam Việt Nam phát triển hoàn toàn trái ngược nhau. Cùng với cải cách ruộng đất, nhóm tín đồ Công Giáo giữ đạo bị đem ra đấu tố, hạn chế nhiều quyền lợi dân sự cũng như không có quyền tự do thực hành đức tin tôn giáo. Việc áp bức lên giáo hội Công Giáo ở miền Bắc thời kỳ này chỉ là một phần trong việc triệt tiêu tôn giáo trên toàn lãnh thổ Bắc Việt, nhiều tu sỹ không được tự do hành đạo, cơ sở tôn giáo bị chiếm dụng hoặc bị tước đoạt và bị phá bỏ. Trong khi đó, trước 30/4/1975, tại Nam Việt Nam, các tôn giáo được tự do sinh hoạt, và phát triển. Chính quyền tạo nhiều điều kiện để các cơ sở tôn giáo được xây dựng, và phát triển công việc truyền đạo.

Sau năm 1975, với việc thành công xóa bỏ chính quyền Việt Nam Cộng Hòa và hướng cả nước đi theo định hướng Chủ Nghĩa Xã Hội, khắp lãnh thổ Việt Nam, nhiều cơ sở trước đây do Giáo Hội Công Giáo quản lý đã bị chiếm dụng (dưới danh nghĩa cho nhà nước mượn làm cơ sở phục vụ cộng đồng). Thời kỳ sau năm 1975 nhiều linh mục, tu sỹ và giáo dân đã bị triệu tập, đưa đi cải tạo (không xét xử) hoặc bị bỏ tù. Trong số những con người trên, tiêu biểu có Đức Hồng Y Phanxicô Xaviê Nguyễn Văn Thuận, cố bộ trưởng bộ Công Lý Và Hòa Bình của Vatican. Theo chia sẻ của một số linh mục tại các Giáo Phận Vinh, Hà Tĩnh, Tổng Giáo Phận (TGP) Sài Gòn, TGP Hà Nội, tính đến thời điểm hết năm 2024, không còn cá nhân, tổ chức nào hoạt động dưới danh nghĩa Giáo Hội Công Giáo, hay hội đoàn Công Giáo bị giam giữ vì lý do tôn giáo, nhưng sự vi phạm nhân quyền đối với Công Giáo tại Việt Nam chưa chấm dứt. Sự vi phạm đầu tiên chưa chính thức được công khai trên truyền thông là sự can thiệp sâu của nhà nước vào việc bố trí nhân sự phục vụ giáo hội.

²⁸ <https://baochinhphu.vn/cong-bo-ket-qua-chinh-thuc-va-tong-ket-tong-dieu-tra-dan-so-nha-o-nam-2019-102265875.htm>

Theo chia sẻ của một linh mục với nhóm soạn thảo báo cáo, tại một số giáo phận, việc truyền chức cho linh mục và giám mục thuộc thẩm quyền của giáo hội, tuy nhiên nếu chính quyền thấy ứng viên không phù hợp với đường hướng của nhà nước, chính quyền sẽ tác động phần nào đến các Giám Mục bản quyền để can thiệp ngăn trở việc truyền chức thánh. Đặc biệt trong việc tấn phong Giám Mục, khi một ứng viên được đề cử để trình lên Giáo Hoàng và nhận được sự đồng thuận của Giáo Hội, ứng viên vẫn có thể không được lãnh nhận vai trò Giám Mục nếu phía chính quyền Việt Nam thấy không phù hợp. Lúc này, Giáo Hội phải lựa chọn một ứng viên mới vừa được sự đồng thuận của cả phía Vatican lẫn chính quyền Việt Nam. Những tác động từ phía chính quyền tới nhân sự của Giáo Hội vi phạm nguyên tắc tự chủ của tôn giáo trong vấn đề quản trị thuộc thẩm quyền của Giáo Hội được định hình ngay từ thời kỳ thành lập cho đến nay.

Hoạt động tôn giáo tại Việt Nam nói chung và Công Giáo Việt Nam nói riêng bị giám sát chặt chẽ và hiện vẫn tồn tại lực lượng An ninh Tôn giáo trong hệ thống An Ninh Chính Trị của Bộ Công An. An ninh Tôn giáo là lực lượng chuyên trách với mục đích giám sát, kiểm soát và ngăn chặn các cơ sở tôn giáo, chức sắc tôn giáo và tín đồ trên địa bàn, và bản thân lực lượng này có quyền sử dụng các nghiệp vụ trấn áp nếu nhận thấy nguy cơ tôn giáo có thể gây ra cho thể chế và xã hội. Tại một số cơ sở tôn giáo hiện nay, lực lượng An ninh Tôn giáo luôn bí mật giám sát chặt chẽ hoạt động sinh hoạt, thậm trí có thể ngăn cản tín đồ và chức sắc sinh hoạt tôn giáo. Đối với Công Giáo, có thể kể đến một số địa điểm như nhà thờ Giáo Xứ Thái Hà, Dòng Chúa Cứu Thế Kỳ Đồng, nhà hưu dưỡng TGP Huế (nơi linh mục Nguyễn Văn Lý hưu dưỡng).

Can thiệp rõ rệt nhất hiện nay của chính quyền Việt Nam đối với Giáo Hội Công Giáo là các can thiệp liên quan tới sinh hoạt hội đoàn, đặc biệt là các hội đoàn có tính bác ái và phục vụ. Theo chia sẻ của nhiều bác sỹ Công Giáo, một chuyến thăm khám từ thiện tại tỉnh Hòa Bình cho người có dân có hoàn cảnh khó khăn đã bị hạn chế thời gian và số lượng người được tiếp cận, dẫn đến việc nhiều người nghèo và dân tộc thiểu số không có cơ hội được tiếp cận hoặc bị hạn chế tiếp cận các lợi ích y tế miễn phí của Giáo Hội Công Giáo.

Tháng 4/2024, Chương trình Tri ân thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa kéo dài mười hai năm qua ở Dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam đã tuyên bố dừng hoạt động, ngay trước kỷ niệm 49 năm ngày chính quyền Cộng sản Việt Nam dành được quyền kiểm soát miền Nam Việt Nam. Đây là chương trình được khởi xướng từ năm 2008, hướng tới xoa dịu nỗi đau chiến tranh và hỗ trợ y tế và lương thực cho những người lính thuộc chế độ cũ, đối tượng không được hưởng nhiều chính sách hỗ trợ hay ưu tiên của chính quyền hiện tại và gặp nhiều khó khăn trong cuộc sống. Một số

linh mục phụ trách chương trình cho biết lý do của việc chấm dứt chương trình là vì sự can thiệp của an ninh. Các linh mục và tình nguyện viên đều bị an ninh câu lưu khi đi trao quà cho các thương phế binh, bị gây áp lực và ép cam kết không được tiếp tục tham gia chương trình.²⁹ Một số linh mục từng tham gia chương trình thương phế binh đã bị chính quyền cấm xuất cảnh với lý do “an ninh quốc gia”.³⁰

Chương trình tri ân theo sự quy chụp của cơ quan Tuyên giáo Đảng là do Đảng Việt Tân (một đảng chính trị được công nhận ở Hoa Kỳ, Úc, Châu Âu và nhiều quốc gia) giật dây đứng đằng sau hậu thuẫn cho Dòng Chúa Cứu Thế Kỳ Đòng, Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Hội H.O. Cứu trợ Thương phế binh và Quà phụ Việt Nam Cộng hoà tổ chức nhằm “kích động niềm tự hào bán nước”, “dựng lại thân ma quân lực Việt Nam Cộng hoà”, một đội quân tay sai của những kẻ xâm lược, có nhiều tội ác đối với Nhân dân, đối với đất nước; phá hoại khối đại đoàn kết toàn dân tộc, phá hoại sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa”.³¹ Có thể thấy, bất cứ hội đoàn nào tại Việt Nam có các hoạt động giúp đỡ các thương phế binh Việt Nam Cộng Hoà đều bị quy chụp là hội nhóm của Việt Tân. Chính quyền Việt Nam thường xuyên khẳng định các nhóm yếu thế trong xã hội được tiếp cận các chính sách ưu đãi, hỗ trợ. Tuy nhiên, việc nhận hỗ trợ theo chính sách nhà nước thường đòi hỏi nhiều thủ tục hành chính, trong đó có việc phải được chính quyền địa phương xác nhận lý lịch và hoàn cảnh gia đình, dẫn tới khả năng người xin hỗ trợ bị phân biệt đối xử dựa trên lý lịch “thân chế độ cũ” hay “có công với chính quyền hiện tại”.

Một phương thức khác để kìm kẹp Công Giáo mà chính quyền thường xuyên sử dụng là việc xâm phạm vào quyền quản lý các tài sản Giáo Hội. Việc xâm phạm này đã kéo dài từ năm 1954 tại miền bắc và tiếp tục diễn ra sau năm 1975 ở phạm vi toàn quốc. Tài sản của Giáo Hội bị chiếm dụng bằng nhiều cách như cưỡng đoạt, ép phải cho mượn, không cấp phép cho xây dựng các công trình tôn giáo trên phần đất của Giáo Hội hay đã được hiến tặng cho Giáo Hội. Khi Tòa Thánh Vatican tuyên bố thiết lập Sứ Thần Thường Trú tại Việt Nam trở lại vào cuối năm 2023, phần đất vốn là tòa Khâm Sứ hiện vẫn chưa có động thái sẽ trả lại cho Giáo Hội và hiện sau khi đàn áp các tu sĩ và giáo dân năm 2008 đã bị chuyển đổi thành vườn hoa và thư viện quận Hoàn

²⁹ RFA Vietnamese, https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/program-thanking-invalid-soldiers-of-southern-vietnam-army-suspended-04182024083532.html

³⁰ <https://www.voatiengviet.com/a/tinh-dong-chua-cuu-the-gui-qua-tang-yeu-thuong-cho-thuong-phe-binh-vnch/7898407.html>

³¹ <https://tinhdointravinh.vn/2021/04/19/nhan-thuc-day-du-am-muu-tham-doc-cua-cac-the-luc-thu-dich-qua-viec-tri-an-thuong-phe-binh-vnch-nhan-ky-niem-ngay-giai-phong-mien-nam-thong-nhat-dat-nuoc-30-4-1975/>

Kiểm cho tới nay. Nhiều tài sản khác bị chiếm dụng của Giáo Hội dưới danh nghĩa cho mượn tới nay đã bị chuyển đổi mục đích sử dụng. Các phần đất bị chiếm dụng này được sử dụng cho các công trình cộng đồng như trường học, vườn hoa hoặc bệnh viện một cách bất hợp lý. Đơn cử là bệnh viện Đống Đa tại Hà Nội xây dựng trên nền kiến trúc của Tu Viện Dòng Chúa Cứu Thế Hà Nội là bệnh viện truyền nhiễm, nằm trong khu dân cư đông đúc và không tiện lợi trong điều tiết giao thông. Đã nhiều lần, phía nhà dòng yêu cầu di dời bệnh viện khỏi khu dân cư, yêu cầu trả lại tu viện làm nơi sinh hoạt tôn giáo nhưng phía chính quyền không phản hồi, thậm chí hậu thuẫn cho việc tục xây dựng thêm các công trình mới phá vỡ đi cấu trúc trước đây của tu viện.

Có nhiều tài sản của Giáo Hội cũng đã bị nhà nước bán cho tư nhân và cấp giấy chứng nhận quyền sở hữu đất cho phía mua để xây dựng các công trình bất chấp sự phản đối của cộng đồng tu sĩ và giáo dân. Ngày 27/01/2024, các nữ tu dòng Paul và nhiều tín đồ Công giáo biểu tình phản đối việc xây dựng công trình tư nhân trong phần đất của Nhà dòng Thánh Paul ở 5A-5B Quang Trung, Hoàn Kiếm, Hà Nội³². Khu vực đất này bị chính quyền chiếm đoạt từ năm 1954, bất chấp việc Nhà dòng có đầy đủ giấy tờ sở hữu từ năm 1949³³. Năm 2016, chính quyền bán mảnh đất này cho tư nhân và cho phép xây dựng mà không có sự thương lượng với Nhà dòng, dẫn tới nhiều tranh chấp từ trong nhiều năm qua.

Các nữ tu dòng Thánh Phaolo, Hà Nội, biểu tình phản đối việc thi công trên đất nhà dòng vào năm 2018 (Nguồn: kênh Truyền thông nhà thờ Thái Hà)

³² <https://www.youtube.com/watch?v=fJ9hGF5I9UM>

³³ <https://nhathothaiha.net/voa-len-tieng-vu-viec-tai-dong-thanh-phaolo-ha-noi/>

3.3. Các nhóm tôn giáo độc lập khác

Trong năm 2024, Ban Tôn giáo Chính phủ đã công nhận Hội thánh Tin Lành Liên hiệp Truyền giáo Việt Nam là tổ chức tôn giáo theo luật sau hơn 23 năm hoạt động tại Việt Nam³⁴. Dù đây là một tin đáng mừng, nó không xoá bỏ được thực tiễn kìm kẹp tôn giáo vẫn tồn tại ở Việt Nam trong nhiều năm qua, nhất là với những nhóm tôn giáo chưa được chính phủ công nhận.

Đặc biệt là sau sự kiện tháng 6/2023, khi một nhóm người Thượng ở Tây Nguyên tấn công trụ sở một số cơ quan hành chính và sát hại một số công chức, chiến dịch đàn áp các nhóm tôn giáo độc lập trong cộng đồng người bản địa lại càng được tăng cường.

Khu vực miền núi phía Bắc

Theo tạp chí Xây Dựng Đảng đưa tin hồi cuối tháng 7, đến nay trên toàn tỉnh Lai Châu không còn tín đồ theo đạo Bà Cô Dợ, Giê Sùa và Ân điển cứu rỗi. Trước đó, tỉnh này có 1.296 tín đồ, bao gồm 763 tín đồ theo đạo Ân điển cứu rỗi, 395 tín đồ theo đạo Bà Cô Dợ và 138 tín đồ theo đạo Giê Sùa³⁵.

Trong tháng 9/2024, Công an tỉnh Hà Giang cho biết đã vận động được 748 hộ với gần 5.000 tín đồ từ bỏ tà đạo San Sư Khẻ Tọ từ năm 2018 đến nay. Cuộc vận động này bắt đầu từ khi Tỉnh ủy Hà Giang ban hành Đề án số 23-ĐA/TU về “Phòng ngừa, đấu tranh, giải quyết tình hình hoạt động của các tà đạo, đạo lạ trên địa bàn tỉnh giai đoạn 2018 - 2025”³⁶.

Trang thông tin điện tử Quốc hội cho biết, tỉnh Cao Bằng đã xoá bỏ hoàn toàn đạo Dương Văn Minh trên địa bàn trong năm 2024³⁷.

Trong tháng 11/2024, báo Nhân dân cho biết tỉnh Tuyên Quang đã xoá bỏ hoàn toàn các tổ chức tôn giáo độc lập. Theo bài báo, tính đến tháng Sáu, tỉnh Tuyên Quang đã xoá bỏ 12 tổ chức tôn giáo độc lập và hoàn thành trước 76 ngày so với kế hoạch đề ra.³⁸

Khu vực Tây Nguyên

Tây Nguyên Việt Nam là khu vực tập trung đông đồng bào dân tộc thiểu số (Êđê, Giarai, Bana, Mnông, v.v.) các nhóm dân tộc này được chính quyền Việt Nam Cộng Hoà gọi chung là

³⁴ <https://moha.gov.vn/so-lieu-thong-ke-nganh-noi-vu/thu-truong-bo-noi-vu-vu-chien-thang-trao-quyet-din-d891-t56019.html>

³⁵ <https://xaydungdang.org.vn/nhan-quyen-va-cuoc-song/ho-tro-dong-bao-mong-theo-ta-dao-tai-hoa-nhap-cong-dong-21314>

³⁶ <https://baohagiang.vn/xa-hoi/202409/xoa-ta-dao-xay-ban-lang-binh-yen-tren-vung-bien-gioi-ha-giang-ky-2-dong-long-xoa-bo-ta-dao-e2c46b8/>

³⁷ <https://quochoi.vn/pho-chu-tich/pages/pct-tran-quang-phuong.aspx?ItemID=90073&ref=luatkhoa.com>

³⁸ <https://web.archive.org/web/20241120141448/https://nhandan.vn/tuyen-quang-xoa-bo-hoan-toan-ta-dao-dao-la-tren-dia-ban-tinh-bao-dam-quyen-tu-do-tin-nguong-ton-giao-post845790.html>

nhóm người Thượng. Danh xưng này không còn được sử dụng đại trà sau biến cố 30/4/1975. Với chính sách di dân làm kinh tế mới của chính quyền Việt Nam, cộng đồng người bắc đã di cư từ các tỉnh phía bắc, làm thay đổi tỷ lệ dân số các dân tộc ở nơi này. Đồng thời, chính sách đó đi kèm với sự siết chặt quản lý người dân tộc trong mọi mặt của đời sống người dân tộc Tây Nguyên, trong đó có quyền thực hành tự do tín ngưỡng tôn giáo.

Tại Tây Nguyên, nhiều hệ phái tin lành không được tự do sinh hoạt và công khai truyền giáo từ nhiều năm nay. Do đặc thù có nhiều hệ phái Tin Lành, mỗi hệ phái lại có ban quản trị và giáo lý riêng nên nhiều nhóm bị chính quyền công khai trước truyền thông nhận xét là tà đạo và đánh giá là cần phải loại bỏ.³⁹

Trong những năm gần đây, Hội Thánh tin lành Đấng Christ là hệ phái bị chính quyền tập trung áp bằng nhiều cách thức khác nhau, bao gồm triệu tập, tạm giữ không có lý do, đầu tố trước buôn làng. Với những người cương quyết giữ niềm tin tôn giáo và không khuất phục, chính quyền trả thù bằng cách bắt giam và kết án tù nặng nề.

Ngày 24/3/2024, thầy truyền giáo Y Krec Bya bị đưa ra xét xử với tội danh phá hoại chính sách đoàn kết (Điều 116 BLHS) và bị kết án 13 năm tù. Ông Y Krec Bya trước đây từng bị bắt giữ và kết án 8 năm tù vì tham gia biểu tình đòi tự do tôn giáo vào năm 2005. Trong phiên sơ thẩm ngày 24/8/2024, ông Y Krec Bya không được tiếp xúc với luật sư hay người nhà, và cũng không có cơ hội trao đổi liệu ông có muốn kháng cáo bản án sơ thẩm hay không. Trước ông Y Krec Bya, hai thành viên khác của Hội Thánh là ông Y Wo Nie và Nay Y Blang cũng bị bắt giữ với tội danh lợi dụng các quyền tự do dân chủ (Điều 331) và bị kết án từ 4 năm tới 4 năm 6 tháng tù.

---

³⁹ <https://baolamdong.vn/chinh-tri/202402/canh-giac-truoc-nhung-luan-dieu-xuyen-tac-tinh-hinh-ton-giao-o-tay-nguyen-d3f06e8/>

Ông Y Kréc Byă tại phiên tòa sơ thẩm 28/3/2024 (Nguồn: Báo Công an)

Ngoài ra, ông Y Bum Bya, một thành viên khác của Hội thánh cũng đã phải chịu sự đàn áp tôn giáo nghiêm trọng. Ông Y Bum Bya đã liên tục bị công an sách nhiễu, đe dọa, ép buộc từ bỏ đạo tin lành. Sự sách nhiễu gia tăng từ tháng 12/2023 khi ông bị hành hung ở đồn công an và bị đưa ra đấu tố trước buôn làng vì niềm tin của mình. Sáng ngày 8/3/2024, an ninh tiếp tục tới nhà yêu cầu ông Y Bum Bya ra gặp họ. Chỉ sau đó khoảng 1 tiếng, ông Y Bum Bya bị phát hiện đã chết ở tư thế treo cổ ở nghĩa trang gần nhà. Công an không đưa ra lời giải thích nào cho việc ông Y Bum Bya tử vong sau khi gặp gỡ họ.⁴⁰

Vào ngày 5/9, chính quyền Đăk Lăk đã bắt giữ ông Y Thinh Niê, một tín đồ theo Hội Thánh Tin Lành Đấng Christ Tây Nguyên. Theo lời kể của bà H'Le Mlo, vợ ông Y Thinh Niê, một nhóm công an gồm bốn người đã bất ngờ xông vào nhà và bắt giữ vợ chồng ông Y Thinh Niê mà không

⁴⁰ CSW UK, <https://www.csw.org.uk/2024/04/23/press/6214/article.htm>

đưa ra lý do cụ thể. Trong buổi làm việc, công an yêu cầu 2 ông bà phải từ bỏ hội thánh Tin lành tư gia độc lập để gia nhập vào Hội Thánh Tin Lành Việt Nam – Miền Nam do nhà nước hậu thuẫn, nhưng bà H’Le Mlo từ chối. Bà H’Le Mlo được thả cùng ngày, nhưng ông Y Thinh Niê vẫn bị giam giữ. Tới ngày 28/9/2024, gia đình ông không nhận được bất cứ thông báo nào của công an về việc tạm giữ điều tra hay các cáo buộc nhằm vào ông.⁴¹ Ngày 6/12/2024, trang tin ANTV có một bài đăng vắn tắt, thông tin về vụ bắt giữ với cáo buộc phá hoại chính sách đại đoàn kết.⁴² Ông Y Thinh Niê từng tham gia biểu tình đòi quyền tự do tôn giáo, quyền bình đẳng cho người bản địa năm 2004, và tiếp tục các hoạt động đấu tranh ôn hoà cho tới hiện tại. Chính quyền địa phương nhiều lần câu lưu và ép buộc ông cùng các tín đồ Tin lành khác từ bỏ sinh hoạt tôn giáo độc lập và tham gia vào tổ chức tôn giáo đã được công nhận. Vào tháng 7/2024, ông Y Thinh Niê cùng 14 tín đồ khác đã gửi thư cho lãnh đạo Hội Thánh Tin Lành Việt Nam, khẳng định quyết tâm không tham gia tổ chức này.⁴³

Theo Báo Công an Nhân dân Online, chiến dịch xoá bỏ Hội thánh Tin lành Đấng Christ là một phần trong Nghị quyết 35-NQ/TW ngày 22/10/2018 của Bộ Chính trị về “Tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới”. Sau 4 năm thực hiện chiến dịch, đã có hơn 300 tín đồ từ bỏ đạo này và có 20 tín đồ bị kiểm điểm công khai. Riêng tại tỉnh Phú Yên, vào tháng 9/2024, cơ quan an ninh thông báo đã xoá bỏ 100% các điểm sinh hoạt tôn giáo và tín đồ của Hội thánh trên địa bàn tỉnh.⁴⁴ Các tín đồ trên địa bàn Sông Hinh, tỉnh Phú Yên đã chuyển sang các tổ chức tôn giáo được nhà nước công nhận.

4. Các nhà hoạt động nhân quyền và tù nhân lương tâm

4.1. Nhà hoạt động nhân quyền

Trong năm 2024, chính quyền Việt Nam tiếp tục đàn áp giới bất đồng chính kiến bằng việc bắt giữ và xét xử các tiếng nói đối lập. Một số trường hợp có thể kể tới:

- Ngày 29/2/2024, nhà hoạt động Nguyễn Chí Tuyển bị bắt giữ với cáo buộc “tuyên truyền chống nhà nước” (Đ. 117 BLHS). Ông Tuyển bị đưa ra xét xử vào ngày

⁴¹ <https://www.voatiengviet.com/a/uscirf-keu-goi-phong-thich-tin-huu-tin-lanh-doc-lap-y-thinh-nie/7802693.html>

⁴² <https://antv.gov.vn/phap-luat-3/cai-gia-phai-tra-cho-su-trao-tro-lat-long-cua-y-thinh-nie-va-dong-bon-1E2621D29.html>

⁴³ <https://www.machsongmedia.org/vietnam/quyenconnguoi/2228-hoi-thanh-tin-lanh-viet-nam-mien-nam-lai-bi-neu-dich-danh.html>

⁴⁴ Công an Nhân dân Online, <https://web.archive.org/web/20240918033636/https://cand.com.vn/Chong-dien-bien-hoa-binh/xoa-bo-tin-lanh-dang-christ-tay-nguyen-o-song-hinh-ky-1--i744341/>

- 15/8/2024 và bị tuyên án 5 năm tù giam do các phát ngôn của mình về các vấn đề chính trị - xã hội trên Facebook và Youtube.
- Cùng ngày 29/2/2024, nhà báo Nguyễn Vũ Bình bị cũng bắt giữ với cáo buộc theo điều 117 BLHS. Ông Bình từng có thời gian làm việc cho Tạp chí Cộng sản, trước khi trở thành nhà báo độc lập và viết bài phản biện xã hội cho một số tờ báo quốc tế. Ông Bình bị đưa ra xét xử vào ngày 10/9/2024 và bị tuyên án 7 năm tù giam.
  - Hai nhà hoạt động có liên quan tới trang Facebook “Nhật Ký Yêu Nước” là Nguyễn Văn Lâm và Phan Tất Thành đã bị đưa ra xét xử trong hai phiên tòa riêng biệt vào ngày 26/3/2024 và ngày 08/5/2024 theo cũng cáo buộc “tuyên truyền chống nhà nước” và cùng bị tuyên án 8 năm tù. Ông Phan Tất Thành trong quá trình bị tạm giữ để điều tra đã tố cáo việc bản thân và người nhà bị tra tấn, ép cung, nhưng những cáo buộc này tới nay vẫn không được cơ quan chức năng điều tra.
  - Ngày 20/9/2024, công an TP.HCM đã bắt giữ ông Trần Khắc Đức theo cáo buộc tuyên truyền chống nhà nước. Ông Đức là thành viên của tổ chức “Tập hợp Dân chủ Đa nguyên”, một tổ chức kêu gọi dân chủ, đa nguyên đa đảng cho Việt Nam. Công an cáo buộc ông Đức “quản trị các trang mạng phản động; soạn thảo, đăng tải, chia sẻ nhiều bài viết có nội dung xúc phạm vĩ nhân, lãnh tụ, danh nhân, anh hùng dân tộc; xuyên tạc lịch sử, phủ nhận thành tựu cách mạng, phá hoại khối đại đoàn kết dân tộc”.⁴⁵
  - Ngày 30/10/2024, ông Đường Văn Thái bị đưa ra xét xử kín và bị tuyên án 12 năm tù giam theo cáo buộc “tuyên truyền chống nhà nước”. Ông Thái là người lên tiếng mạnh mẽ về nạn tham nhũng, tiêu cực của chính quyền Việt Nam, trong đó có nhiều vụ việc liên quan tới quan chức cấp cao của chính phủ. Do áp lực từ chính quyền, ông Thái đã phải rời khỏi Việt Nam sang Thái Lan để tị nạn chính trị từ năm 2018. Năm 2023, ông Thái đã bị bắt cóc khỏi Thái Lan và đưa về Việt Nam bằng đường bộ. Trước ông Thái, mật vụ Việt Nam đã từng thực hiện nhiều vụ bắt cóc ở quốc gia khác như vụ việc Trịnh Xuân Thanh ở Đức và Trương Duy Nhất ở Thái Lan.

Trong những năm qua, chiến dịch đàn áp nhân quyền về mọi mặt của chính quyền tiếp tục khiến không gian xã hội dân sự ở Việt Nam thu hẹp đáng kể. Nhiều nhà hoạt động xã hội bị bắt

---

⁴⁵ <https://baochinhphu.vn/khoi-to-bat-tam-giam-doi-tuong-tran-khac-duc-ve-hanh-vi-chong-pha-nha-nuoc-102241109201042795.htm>

giữ, cầm tù. Số người ít ỏi còn lại thì thường xuyên bị sách nhiễu bằng nhiều hình thức khác nhau như:

- **Theo dõi hoạt động cá nhân:** Nhiều nhà hoạt động và gia đình họ đã báo cáo về việc bị theo dõi, giám sát trong các hoạt động thường ngày và cả hoạt động trên MXH trong những năm qua. Chính quyền cũng thường gia tăng giám sát và ngăn cản những người bất đồng chính kiến rời khỏi nhà khi có sự kiện lớn về mặt chính trị ngoại giao diễn ra. Ngoài ra, công an địa phương còn thực hiện “điểm danh định kỳ” với các nhà hoạt động vào những dịp nghỉ lễ như Tết Nguyên Đán, dịp nghỉ lễ 30/4 hay 2/9. Việc kiểm tra định kỳ có thể được dùng như một hình thức nhắc nhở, cảnh cáo các nhà hoạt động về việc nó vẫn đang nằm trong danh sách theo dõi của chính quyền.

- **Gây khó khăn trong thủ tục hành chính và đời sống:** Nhiều nhà hoạt động báo cáo về việc bị gây khó khăn khi thực hiện các thủ tục hành chính tại cơ quan chính quyền địa phương như không được xác nhận các giấy tờ nhân thân, lý lịch tư pháp, không được cấp hộ chiếu. Một số phương thức sách nhiễu đời sống mà công an thường áp dụng với các nhà hoạt động là tác động tới chủ nhà trọ, công ty khiến họ bị mất việc, mất nơi ở, thực hiện việc tuyên truyền bêu xấu cá nhân và gia đình nhằm cô lập họ tại nơi cư trú.

- **Sách nhiễu gia đình:** Nhiều nhà hoạt động cũng báo cáo về việc chính quyền làm việc với người thân và gia đình nhằm tạo áp lực lên các nhà hoạt động. Cựu TNLT Đặng Thị Huệ cho biết trong tháng 9/2024, công an tỉnh Thái Bình đã thẩm vấn chồng cũ và con trai 9 tuổi của cô nhằm truy tìm nhà hoạt động này, bắt chấp những tác động tâm lý tới trẻ nhỏ. Bà Đặng Thị Huệ từng bị kết án 15 tháng tù về tội “gây rối trật tự công cộng” vào năm 2020, sau khi bà lên tiếng phản đối các trạm thu phí BOT bất hợp lý tại Việt Nam.⁴⁶ Trong tháng 12/2024, cựu TNLT Phạm Thanh Nghiên, người đang tị nạn tại Hoa Kỳ, cũng cho biết công an tỉnh Hải Phòng đã tới sách nhiễu gia đình của bà tại Việt Nam. Theo lời tường thuật của bà Nghiên trên RFA, ngày 23/12/2024, công an khu vực và sĩ quan an ninh đã tới nhà chị gái bà ở Hải Phòng với lý do “làm việc về vấn đề hộ khẩu”, nhưng sau đó lại hỏi về địa chỉ và hoạt động của bà Nghiên tại Hoa Kỳ.⁴⁷

Những phương thức sách nhiễu và đàn áp trên đã thành công tạo ra nỗi sợ trong giới hoạt động xã hội. Trong năm 2024, chúng tôi tiếp tục ghi nhận nhiều trường hợp nhà hoạt động phải tuyên bố dừng các hoạt động xã hội và phải đi tị nạn vì áp lực từ chính quyền. Nhà hoạt động

⁴⁶ https://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/police-question-children-political-activist-09272024144224.html

⁴⁷ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/pham-thanh-nghien-dan-ap-xuyen-quoc-gia-12242024091646.html>

Nguyễn Hồ Nhật Thành đã chính thức tuyên bố dừng hoạt động của Công ty TNHH Giải pháp Giáo dục FredHub (viết tắt của Free Education Hub - Trung tâm Giáo dục Tự do), nơi cung cấp các khoá học đa chiều về tự do và khai phóng⁴⁸, sau khi các giảng viên và học viên bị công an làm việc và đe dọa vì tham gia các khoá học của FredHub. Một số học viên của Fredhub cho biết họ vẫn bị an ninh mời làm việc sau khi trung tâm này tuyên bố giải thể.

Đầu tháng 12/2024, luật sư Trịnh Vĩnh Phúc đã rời Việt Nam để tị nạn chính trị tại Hoa Kỳ sau 20 tháng ông “liên tục bị áp lực nặng nề” từ công an tỉnh Long An. Ông là luật sư thứ tư trong vụ án “Tịch thất Bồng Lai / Thiên Am Bên Bờ Vũ Trụ” đã phải rời khỏi đất nước. Trong vụ án xảy ra tại Tịch Thất Bồng Lai hay còn gọi là Thiên Am Bên Bờ Vũ Trụ, có 5 luật sư tham gia bào chữa gồm Trịnh Vĩnh Phúc, Đặng Đình Mạnh, Nguyễn Văn Miếng, Đào Kim Lân và Ngô Thị Hoàng Anh. Vào tháng 4/2023, cả 5 luật sư này đều bị công an tỉnh Long An triệu tập về các hành vi phát tán các thông tin trên không gian mạng, bị cho là “có dấu hiệu tội phạm lợi dụng quyền tự do dân chủ”, sau khi các luật sư này phản đối các hành vi xâm phạm hoạt động tư pháp, vi phạm nghiêm trọng thủ tục tố tụng hình sự mà các cơ quan tố tụng tỉnh Long An phạm phải trong quá trình điều tra, xét xử. Ba luật sư Đặng Đình Mạnh, Nguyễn Văn Miếng, Đào Kim Lân đã phải rời khỏi Việt Nam vào tháng 6/2023 sau khi bị công an phát lệnh truy tìm vô căn cứ.

Nhà hoạt động môi trường Hoàng Thị Minh Hồng cũng đã lựa chọn tị nạn ở nước ngoài cùng gia đình sau khi trải qua sự bắt giữ và kết án thiếu minh bạch với tội danh “trốn thuế”. Dù bà Hồng được trả tự do sớm trước 20 tháng so với bản án tù ba năm, việc có tiền án vẫn làm giảm đi đáng kể khả năng vận động và đóng góp chuyên môn của bà Hồng cho các tổ chức NGO được chính quyền cho phép thành lập và hoạt động tại Việt Nam.

Trong những năm trước, chính quyền Việt Nam đã thực hiện những vụ bắt giữ và kết án các nhà hoạt động môi trường từ giới NGO như Phan Mai Lợi, Bạch Hùng Dương, Đặng Đình Bách, Ngô Thị Khanh, Ngô Thị Tố Nhiên, Hoàng Thị Minh Hồng. Bà Ngô Thị Tố Nhiên bị bắt vào năm 2023 và bị đưa ra xét xử vào ngày 27/6/2024 với cáo buộc chiếm đoạt tài liệu của Tập đoàn Điện lực Việt Nam (EVN). Tại thời điểm bị bắt, bà Nhiên được cho là đang thực hiện một nghiên cứu về việc chuyển đổi năng lượng tại Việt Nam, khuyến khích việc từ bỏ dần than đá và phát triển các năng lượng tái tạo. Bà Nhiên bị kết án 42 tháng tù giam.

---

⁴⁸ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/education-firm-fredhub-dissolved-but-dozens-members-interrogated-10092024025844.html>

Có thể thấy trong 4 năm gần đây, những lãnh đạo của các tổ chức NGO có đăng ký bị bắt giữ đều là những người có chuyên môn và năng lực vận động chính sách mạnh về vấn đề môi trường và quyền của người lao động, hai trụ cột trong mục tiêu bền vững của các hiệp định thương mại thế hệ mới. Tuy nhiên, việc từng bị kết án hình sự sẽ tước đi cơ hội để những chuyên gia này tham gia giám sát độc lập theo cơ chế của các hiệp định thương mại như cơ chế DAG của EVFTA. Điều 3 Quyết định số 1972/QĐ-BCT của Bộ Công Thương về Thành lập nhóm tư vấn trong nước DAG Việt Nam quy định rằng các tổ chức từng có hành vi vi phạm pháp luật sẽ không được xét làm thành viên của DAG Việt Nam. Do đó, việc bắt giữ và kết án tù những nhà hoạt động trên khó thoát khỏi ảnh hưởng của động cơ chính trị từ chính phủ Việt Nam nhằm triệt tiêu tính độc lập của khối xã hội dân sự.

Bên cạnh việc đàn áp giới bất đồng chính kiến, chính phủ cũng nhắm đến quan chức trong bộ máy có tinh thần cải cách, như trường hợp bắt giữ ông Nguyễn Văn Bình, Vụ trưởng vụ Pháp chế của Bộ Lao động, Thương binh, và Xã hội và ông Vũ Minh Tiến, Trưởng phòng Chính sách, Pháp luật của Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam (VGCL) kiêm Giám đốc Viện Công nhân và Công đoàn (IWTU). Hai công chức này được nhiều nhà hoạt động đánh giá là có những tinh thần cải cách chính sách và ủng hộ cho quyền của người lao động. Trước khi bị bắt, ông Nguyễn Văn Bình đang dẫn đầu nỗ lực đưa Công ước 87 của Tổ chức Lao động Quốc tế (ILO) trình Quốc hội. Công ước này nếu được thông qua sẽ đảm bảo cho người lao động Việt Nam quyền thành lập công đoàn độc lập mà không cần sự cho phép trước - điều mà chính phủ Việt Nam đã cố gắng trì hoãn trong nhiều năm qua.⁴⁹

Không chỉ đàn áp nhà hoạt động trong nước, trong những năm qua, Bộ Công An dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Tô Lâm đã liên tục thực hiện các chiến dịch đàn áp xuyên biên giới. Tháng 3 năm 2024, an ninh Việt Nam dưới sự dẫn đường của cảnh sát hoàng gia Thái Lan đã tới khu vực của người Việt tị nạn ở gần Bangkok, để yêu cầu họ hồi hương, đồng thời đe dọa nếu không về sẽ bị cảnh sát Thái bắt giữ.⁵⁰ Nhà hoạt động Y Quynh Bdap, đồng sáng lập viên của nhóm Người Thượng vì Công lý (MSFJ), đã bị cảnh sát Thái Lan bắt giữ tại Bangkok vào ngày 11/6 với cáo buộc nhập cư bất hợp pháp theo yêu cầu của công an Việt Nam. Bất chấp các quan ngại và khuyến nghị từ các tổ chức nhân quyền quốc tế và nguyên tắc nhân quyền quốc tế về việc không đẩy trả

⁴⁹ <https://www.bbc.com/vietnamese/articles/cpeewjz8n4yo>

⁵⁰ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamese-security-officers-chase-montagnard-refugees-in-thailand-03152024055011.html>

đối với người tị nạn, toà án hình sự Thái Lan đã ra phán quyết cho phép chính phủ Thái thực hiện dẫn độ ông Y Quynh Bdap về Việt Nam, nơi ông phải đối mặt với bản án 10 năm tù với cáo buộc “khủng bố”.

Nhà hoạt động người Thượng Y Quynh Bdap

Những vụ bắt giữ và chiến lược sách nhiễu đa dạng nhắm các nhà hoạt động từ nhiều lĩnh vực và môi trường làm việc khiến không gian dân sự Việt Nam gần như tê liệt. Trong báo cáo được Văn phòng Cao uỷ Nhân quyền LHQ (OHCHR) công bố trong tháng 9/2024 đã nêu rằng chính phủ Việt Nam đã có những hành vi trả thù các cá nhân và tổ chức cộng tác với LHQ trong thời gian từ tháng 5/2023 đến tháng 4/2024. Hệ quả là số lượng các báo cáo bóng về nhân quyền ở Việt Nam trong đợt Kiểm điểm định kỳ phổ quát (UPR) của Việt Nam trước Hội đồng Nhân quyền lần thứ 4 vào hồi tháng 5 bị giảm sút đáng kể.⁵¹

4.2. Tù nhân lương tâm

Đối với tù nhân lương tâm (TNLT), họ vẫn tiếp tục phải đối mặt với sự trả thù của chính quyền trong trại giam. Mặc dù luật quy định về mức đối xử tối thiểu mà tù nhân nhận được trong

---

⁵¹ UN, Cooperation with the United Nations, its representatives and mechanisms in the field of human rights, A/HRC/57/60, 2024, para. 177

tù, bao gồm việc được đảm bảo nguồn thức ăn sạch, số lượng người trong mỗi buồng giam, thời gian được vận động ngoài phòng giam cũng như quyền được tiếp xúc người thân, những quyền này thường xuyên bị vi phạm. Nhiều tù nhân lương tâm sau khi mãn hạn tù đã bị mắc nhiều bệnh mạn tính vì những đối xử tệ hại này.

Đơn cử, tù nhân lương tâm Nguyễn Ngọc Ánh, người mới được trả tự do ngày 30/8/2024, bị suy giảm sức khoẻ nghiêm trọng trong 6 năm tù giam, gần như mất hẳn thị lực và thính lực. TNLT Nguyễn Trung Tôn, người đang thi hành án tù 12 năm tại trại Gia Trung, tỉnh Gia Lai, cũng đang phải chịu nhiều bệnh tật do điều kiện sinh hoạt khắc nghiệt. Ông bị ho triền miên hậu Covid trong 3 năm qua, viêm tuyến tiền liệt, và bị bệnh về mắt do môi trường thiếu vệ sinh. Tuy nhiên, ông Tôn chỉ được trại giam phát cho một số thuốc thông thường mà không được thăm khám, dẫn tới tình trạng ngày càng tệ, một bên mắt gần như mù loà.

Để phản đối chế độ đối xử vô nhân đạo trong nhà tù, nhiều TNLT ở các trại giam khác nhau đã thực hiện các biện pháp từ viết khiếu nại tới tuyệt thực. Đơn cử là ba tù nhân lương tâm là Bùi Văn Thuận, Trịnh Bá Tư và Đặng Đình Bách ở trại giam Thanh Chương, tỉnh Nghệ An đã thực hiện tuyệt thực từ ngày 28/9. Theo chia sẻ của bà Trịnh Thị Nhung, vợ của TNLT Bùi Văn Thuận, 3 nhà hoạt động này quyết định tuyệt thực để phản đối chế độ khắc nghiệt, vi phạm nhân quyền của nhà tù Thanh Chương. Từ ngày 11/4/2024, các tù nhân chính trị bị giam giữ trong các khu vực biệt lập, được ngăn cách với sân chung và các buồng giam khác bởi “chuồng cọp”, không được phép ra ngoài để tập thể dục hoặc sinh hoạt. Điều này là trái với quy định của trại giam rằng các tù nhân được ra sân chung để sinh hoạt văn nghệ, thể thao vào mỗi chủ nhật hàng tuần. Mỗi buồng giam chỉ rộng khoảng 12m², không có hệ thống thoáng khí nhưng giam giữ tới bốn người, tạo nên cực hình nhất là vào thời tiết nóng nực mùa hè. Trước sự đấu tranh quyết liệt của các tù nhân chính trị, ngày 19/10, trại giam Thanh Chương đã đồng ý cải thiện điều kiện giam giữ, cửa chuồng cọp được mở thường xuyên, tù nhân đã được ra sân chung tập thể thao và trò chuyện.⁵²

---

⁵² RFA Vietnamese, <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/two-political-prisoners-stop-hunger-strike-as-prison-improves-detention-conditions-10312024042219.html>

Các nhà hoạt động Trịnh Bá Tư (trái), Bùi Văn Thuận (giữa) và Đặng Đình Bách (phải)

Có thể thấy, khi những nhà hoạt động đã không buông bỏ việc đấu tranh cho nhân quyền kể cả khi họ bị tước tự do, thì ở chiều ngược lại, chính quyền tận dụng tốt những người này để làm quân cờ đàm phán chính trị với quốc tế. Điều này thể hiện tương đối rõ qua việc trả tự do sớm cho ba nhà hoạt động trước và sau chuyến công du Hoa Kỳ của vị tân Chủ tịch nước Tô Lâm vào tháng 9/2024. Ba nhà hoạt động này gồm:

- Ông Trần Huỳnh Duy Thức được coi là một nhà hoạt động nổi tiếng vì ý chí đấu tranh, ông bị bắt năm 2009 và bị kết án 16 năm tù giam với cáo buộc “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân”. Ông Thức được trả tự do vào ngày 20/9/2024, sớm hơn 8 tháng so với bản án của toà, dựa trên quyết định ân xá của Chủ tịch nước. Ông Thức quan điểm rằng bản thân không có tội nên chưa từng làm đơn xin ân xá, một trong những điều kiện tiên quyết theo luật để tù nhân được xem xét hưởng khoan hồng từ thẩm quyền đặc xá từ Chủ tịch nước, và trong 15 năm qua ông và gia đình vẫn kiên trì làm đơn kiến nghị Toà án và Viện kiểm sát xem xét lại bản án của ông. Trong phỏng vấn với đài RFA, ông Thức chia sẻ việc bị cán bộ trại giam “cưỡng bức” đưa ra khỏi nhà tù, lên máy bay từ Nghệ An về TP. HCM sau khi ông thể hiện sự phản đối với quyết định “đặc xá”.⁵³
- Bà Hoàng Thị Minh Hồng được trả tự do sớm ngày 21/9/2024, sớm hơn 20 tháng so với bản án tù ba năm với tội danh “trốn thuế”.⁵⁴ Bà Hồng trước khi bị bắt là sáng lập

⁵³ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/tran-huynh-duy-thuc-forced-to-leave-prison-before-to-lam-trip-09212024055824.html>

⁵⁴ <https://www.scmp.com/news/asia/southeast-asia/article/3279434/leading-climate-activist-released-vietnam-jail>

- viên và giám đốc của Trung tâm Hành động và Liên kết vì Môi trường và Phát triển (CHANGE), và là một trong những nhà hoạt động tiên phong trong lĩnh vực môi trường. Năm 2022, CHANGE và nhiều tổ chức NGO Việt Nam có đăng ký với chính quyền phải tuyên bố tạm dừng hoặc chấm dứt hoạt động dưới sức ép của chính quyền.
- Ông Trần Phi Long được trả tự do ngày 23/10/2024, sớm hơn 21 tháng so với bản án năm năm tù với tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền”. Ông Long bị bắt ngày 14/7/2018 và bị đưa ra xét xử trong cùng một vụ án với ông Huỳnh Đức Thanh Bình và công dân Mỹ gốc Việt Michael Phuong Minh Nguyễn.⁵⁵

Bên cạnh đó, TNLT Nguyễn Thuý Hạnh cũng được trả tự do đúng hạn vào ngày 07/10/2024 sau khi bị chính quyền bắt giữ vào cưỡng ép điều trị tâm thần trong 3 năm 6 tháng. Bà Nguyễn Thuý Hạnh là người sáng lập và điều hành Quỹ 50k chuyên giúp đỡ gia đình các tù nhân lương tâm và người hoạt động gặp khó khăn. Bà Hạnh bị bắt ngày 07/4/2021 với cáo buộc “tuyên truyền chống Nhà nước”, và chỉ được đưa ra xét xử kín vào ngày 31/7/2024 trong phiên tòa không có luật sư bào chữa, và bị tuyên mức án tù là ba năm sáu tháng, không có án quản chế.⁵⁶ Trong toàn bộ thời gian bị tạm giam, điều trị bệnh và thụ án, bà Hạnh đều được giam giữ tại trại giam và bệnh viện ở khu vực Hà Nội. Tuy nhiên, ngay trước thời điểm được trả tự do, trại giam đột ngột chuyển bà Hạnh vào một trại giam trong tỉnh Thanh Hoá, cách Hà Nội khoảng 170km, và bắt bà Hạnh tự quay lại Hà Nội bằng xe khách vào ngày 07/10/2024.

Trước đó, vào tháng 1/2024, nhiều tổ chức và cá nhân đã kêu gọi ký thỉnh nguyện thư yêu cầu chính quyền Việt Nam trả tự do cho bà Hạnh khi nhà hoạt động này phải điều trị cùng lúc bệnh trầm cảm và ung thư trong thời gian tạm giam điều tra. Chỉ trong một thời gian ngắn, đã có hơn 200 người ký tên vào đơn thỉnh nguyện này. Nhiều người trong số này đã bị công an địa phương triệu tập và yêu cầu không được tham gia ký tên hay kêu gọi trả tự do cho bà Hạnh.⁵⁷

Bên cạnh đó, nhiều gia đình TNLT kiên trì vận động kêu oan cho người thân của mình, điều này khiến chính họ cũng phải đối diện với những sách nhiễu, đàn áp của chính quyền. Trong tháng 3, người thân của các TNLT Bùi Văn Thuận, Trịnh Bá Phương, Đặng Đăng Phước, Nguyễn Năng Tĩnh và Nguyễn Thị Tâm đã bị công an mời làm việc do các hoạt động trên mạng xã hội

⁵⁵ <https://the88project.org/profile/183/tran-long-phi/>

⁵⁶ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/activist-nguyen-thuy-hanh-released-after-being-tried-in-closed-doors-10072024045208.html>

⁵⁷ <https://congan.daklak.gov.vn/-/au-tranh-voi-oi-tuong-tham-gia-ung-ho-ky-ten-va-o-n-kien-nghi-mien-trach-nhiem-hinh-su-cho-nguyen-thuy-hanh->

Facebook. Gia đình của những TNLT này thường xuyên sử dụng facebook để chia sẻ thông tin và kêu gọi chú ý tới các trường hợp TNLT, nhà hoạt động đang gặp nguy hiểm. Sáng ngày 13/3/2024, bà Lê Thị Kiều Oanh, vợ của cựu TNLT Phạm Minh Hoàng, cũng bị triệu tập lên làm việc về an ninh trật tự sau chuyến thăm chồng ở Pháp. Năm 2017, ông Hoàng bị tước quốc tịch Việt Nam và bị trục xuất sang Pháp sau khi thụ xong án tù 17 tháng về tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền” theo Điều 79 của Bộ luật Hình sự 1999.

Thêm vào đó, ngày 18/4/2024, bà Phạm Thị Lâm, vợ TNLT Nguyễn Tường Thụy đã bị cấm xuất cảnh khi đang trên đường tham gia chuyến du lịch bằng đường bộ từ Việt Nam sang Campuchia. Theo biên bản về việc tạm dừng xuất cảnh của Đồn biên phòng Cửa khẩu Quốc tế Mộc Bài (Bộ đội Biên phòng tỉnh Tây Ninh), bà Lâm thuộc đối tượng bị cấm xuất cảnh theo công văn số 472 ngày 06/3/2023 của Cục An ninh nội địa và công văn ngày 08/03/2023 của Cục Quản lý Xuất nhập cảnh- Bộ Công an. Công an không giải thích về lý do cho lệnh cấm trên.⁵⁸

5. Người dân tộc thiểu số

Việt Nam là quốc gia đa sắc tộc, với 54 dân tộc chính thức được công nhận có truyền thống và văn hóa lâu đời trải dài khắp lãnh thổ Việt Nam, cùng một số ít người dân nhập tịch đến từ nhiều quốc gia và vùng lãnh thổ trên thế giới. Với việc chiếm đa số hơn 82 triệu người (85,32%) Người Kinh (Việt) là cộng đồng sắc tộc chủ yếu kiểm soát các vấn đề quản lý đất nước trong suốt chiều dài lịch sử. Tuy nhiên, tại khu vực Tây Bắc Bộ, Tây Nguyên và Nam Trung Bộ và Nam Bộ từng là nơi quản lý của nhiều sắc tộc có chiều sâu văn hóa và bề dày lịch sử, như các nhóm người Chăm, Khmer, các dân tộc Tây Nguyên, Người Thái và người Mông ở miền núi phía bắc. Với quan điểm bình đẳng và hòa hợp dân tộc, cùng nhiều chính sách hỗ trợ người dân tộc thiểu số, những năm gần đây theo ban Tuyên giáo Việt Nam khẳng định đảm bảo quyền bình đẳng của các dân tộc. Tuy không có sự xung đột sắc tộc nghiêm trọng như nhiều vùng lãnh thổ trên thế giới, tuy nhiên vấn đề dân tộc tại Việt Nam lại phức tạp trong phạm vi nhân quyền. Trong giới hạn của báo cáo này, nhóm soạn thảo chỉ có thể nêu một số trường hợp đơn cử dưới đây.

Trong năm 2024, chính quyền nhiều tỉnh ở khu vực đồng bằng sông Mekong gia tăng đàn áp và sách nhiễu những người cố gắng cho quyền của người Khmer Krom, dân tộc bản địa ở khu vực này. Trong tháng 5, ít nhất năm người Khmer ở tỉnh Trà Vinh đã cho đài RFA biết việc họ bị

---

⁵⁸ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/wife-of-prisoner-of-conscience-nguyen-thuong-thuy-banned-from-going-abroad-04192024051828.html>

sách nhiều sau khi họ thể hiện quan điểm ủng hộ quyền người Khmer. Công an địa phương đã gửi giấy mời tới những người này để làm việc về các hoạt động trên mạng xã hội. Dù là đây giấy mời, tức là người dân không có nghĩa vụ tuân theo, nhưng một trường hợp đã bị công an xã yêu cầu nghiêm chỉnh chấp hành và không được viện lý do vắng mặt. Một trường hợp ở tỉnh Sóc Trăng, ông Triệu Siêu, được thông báo không được cấp hộ chiếu do ông bị cấm xuất cảnh từ 01/8/2023 tới 01/8/2026 mà không có lý do cụ thể. Ông Triệu Siêu từng tham gia phát Tuyên ngôn Nhân quyền Quốc tế và Tuyên ngôn của LHQ về quyền của các dân tộc bản địa cùng các nhà hoạt động khác. Cuối tháng 1/2023, ông từng bị công an mời lên làm việc sau khi chia sẻ thông tin về việc đàn áp người Khmer.⁵⁹

Ngày 20/3/2024, toà án nhân dân huyện Cầu Ngang, tỉnh Trà Vinh đã tuyên án hai người Khmer Krom là ông Tô Hoàng Chương và ông Thạch Cương với tội danh “lợi dụng các quyền tự do dân chủ” theo điều 331 BLHS với mức án là 3 năm 6 tháng và 4 năm tù giam⁶⁰. Theo cáo trạng, hai người bị buộc tội đăng tải, chia sẻ, phát trực tiếp có nội dung bị cho là "gây ảnh hưởng đến đoàn kết dân tộc, tôn giáo; xuyên tạc chính quyền, xuyên tạc lịch sử Việt Nam, xúc phạm uy tín của lực lượng Công an nhân dân Việt Nam; xuyên tạc, xúc phạm uy tín của chính quyền địa phương, Công an tỉnh Sóc Trăng, Công an huyện Trà Cú, Hội Đoàn kết sư sãi yêu nước huyện Trà Cú, Bệnh viện Sản Nhi Trà Vinh và cá nhân bác sĩ Bệnh viện Sản Nhi Trà Vinh. Ông Tô Hoàng Chương từng đi phát sách Tuyên ngôn của Liên Hiệp Quốc về quyền con người và Công ước về quyền của các dân tộc bản địa cho người dân nhằm kêu gọi tôn trọng các quyền cơ bản của người Khmer Krom.

Tây Nguyên trước khi trở thành một phần lãnh thổ chính thức của Việt Nam, các nhóm sắc tộc bản địa như Ê đê, Gia rai, M'ông... kiểm soát khu vực cao nguyên trung phần này và bản thân các nhóm sắc tộc này có tính tự quản trị và độc lập rất cao. Ngay kể cả khi trở thành một phần của Liên Bang Đông Dương, lãnh thổ của Việt Nam Cộng Hòa hay Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam không làm suy yếu mong muốn tự trị và tự chủ của các nhóm sắc tộc Tây Nguyên, chính vì vậy, nhiều phong trào đấu tranh đòi tự trị ở khu vực Tây Nguyên như FULRO, nhà nước Đê Ga tự trị, quỹ người Thượng, Người Thượng vì Công Lý. Với chính sách kiểm soát chặt chẽ vùng lãnh thổ Tây Nguyên, chính sách di dân của người Kinh và sự bất đồng của người thiểu số địa

⁵⁹ <https://www.rfa.org/vietnamese/news/vietnamnews/vietnamese-authorities-increase-suppression-against-khmer-human-rights-activists-05302024031455.html>

⁶⁰ <https://www.baotravinh.vn/phap-luat-ban-doc/tuyen-y-an-doi-voi-02-bi-cao-thach-cuong-va-to-hoang-chuong-37359.html>

phương đã khiến nhiều hoạt động đấu tranh bao gồm bạo động và bất bạo động diễn ra ở khu vực Tây Nguyên, hệ quả của các phong trào đấu tranh trong là làn sóng vượt biên sang tị nạn tại Campuchia và Thái Lan, riêng Thái Lan, ước tính theo một thống kê không chính thức, có khoảng 2000 người Thượng đang tị nạn ở nơi đây.⁶¹ Tuy nhiên, hiện nay, bằng nhiều biện pháp ngoại giao và nghiệp vụ, lực lượng An Ninh Việt Nam đang gây khó khăn cho nhiều người tị nạn với mục đích buộc họ hồi hương.

Trung tá công an Y Lương Niê (thứ hai từ phải) và đoàn cán bộ công an Việt Nam với người tị nạn tại Thái Lan ngày 14/3/2023 (Nguồn: RFA)

Ngày 23/6/2024, cảnh sát Thái Lan xác nhận bắt giữ ông Y Quỳnh Bdap theo yêu cầu của chính quyền Việt Nam vì lý do khủng bố và dẫn độ về Việt Nam. Ông Y Quỳnh Bdap là một nhà hoạt động vì quyền của người Thượng, là người có tư tưởng ủng hộ nhân quyền và tự do tôn giáo của người Thượng ở khu vực Tây Nguyên. Bị truy nã với tội danh khủng bố, trước khi bị bắt và dẫn độ về Việt Nam ông Y Quỳnh Bdap phủ nhận trước mọi cáo buộc liên quan.⁶²

Việc nhà hoạt động Y Quỳnh Bdap bị bắt giữ tại Thái Lan và dẫn độ về nước dấy lên nguy cơ về việc chính quyền Thái Lan dưới sự tác động của nhà nước Việt Nam sẽ có nhiều biện pháp cưỡng chế với người Thượng đang tị nạn tại đây. Nếu điều này diễn ra, không chỉ cộng đồng người

⁶¹ <https://www.nguoi-viet.com/dien-dan/bao-dong-ve-thuc-trang-nguoi-thuong-ti-nan-o-thai-lan-hien-nay/>

⁶² <https://www.hrw.org/news/2024/10/22/thailand-vietnamese-activist-risk-forced-return>

Thượng mà sẽ có rất nhiều nhà hoạt động, đấu tranh của Việt Nam đang bị nạn tại Thái Lan phải đối mặt với nguy cơ bị bắt, bị trục xuất hoặc dẫn độ về nước.

Ngày 20/01/2024, tòa án nhân dân tỉnh Đắk Lắk đã tuyên án với 100 bị cáo bị bắt do liên quan tới vụ bạo loạn trên địa bàn tỉnh diễn ra vào đêm 10/06/2024 và rạng sáng 11/06/2024. Mặc dù không có bản án tử hình nào được tuyên, tuy nhiên với 10 án chung thân, cùng nhiều án tù có thời hạn khiến đây là một phiên tòa có số lượng bị cáo liên quan đặc biệt lớn bị xét xử vì đấu tranh cho các quyền tự quyết của người Thượng Tây Nguyên.

V. Kết luận

Qua những sự kiện vẫn tất về việc thực hiện quyền tự do ngôn luận và tự do tôn giáo tại Việt Nam, có thể thấy chính quyền Việt Nam ngày càng gia tăng các chiến lược đàn áp nhân quyền về phạm vi và mức độ. Chính quyền ngày càng sử dụng các công cụ pháp lý một cách nhuần nhuyễn để kiểm soát quyền lực chính trị độc tôn. Với chỉ thị 24 làm khung tiền đề vững chắc, việc tạo ra những Nghị định kìm hãm quyền tự do cá nhân như Nghị định 147 liên quan tới tự do ngôn luận sẽ ngày càng phổ biến hơn.

Trong khi đó, tiếng nói của những người bảo vệ nhân quyền ngày càng yếu đi bởi những đòn sách nhiễu, đàn áp và trả thù trong và ngoài nhà tù, thậm chí là xuyên biên giới. Dưới sự đe dọa của chính quyền, nhiều tổ chức và cá nhân đã từ chối làm việc và hợp tác với các tổ chức quốc tế. Nhiều nhà hoạt động đã phải rời bỏ Việt Nam để tị nạn tại các quốc gia dân chủ. Và dù như vậy, những người tị nạn chính trị cũng không được an toàn khi chính quyền bộc lộ thêm khả năng đàn áp xuyên biên giới kể cả trên không gian mạng và đời thực với các vụ truy tìm, bắt cóc, gây áp lực lên chính quyền nước khác để bắt giữ người bất đồng chính kiến trên lãnh thổ quốc gia khác.

Bức tranh về Nhân quyền Việt Nam là một bức tranh lớn với nhiều khía cạnh liên quan tới nhau, tác động qua lại lẫn nhau, nhưng tựu chung lại thì chủ thể đưa ra những quyết định và gây ra những vấn đề trên đều là Chính quyền Việt Nam. Những điểm sáng về thực hành nhân quyền tốt ở Việt Nam trong năm nay vẫn chỉ là những ví dụ đơn lẻ, với Đề án Giao dục nhân quyền trong chương trình phổ thông là chính sách có triển vọng nhất trong việc tạo ra nền tảng cho việc hiểu đúng và tôn trọng các giá trị quyền con người. Dù ít ỏi, nhưng những thực hành nhân quyền tốt này cho thấy rằng chính quyền hoàn toàn có thể làm tốt việc tôn trọng, bảo vệ và thúc đẩy quyền con người cơ bản nếu như họ có đủ quyết tâm.

Phụ lục 1

Danh sách những người bị bắt giữ trong năm 2024 (tính tới hết ngày 30/12/2024)

STT	Họ tên	Năm sinh	Giới tính	Lĩnh vực đấu tranh/ Hội nhóm	Ngày bị bắt	Cáo buộc theo điều
1	Phan Ngọc Dung	1955	Nữ	Youtuber	24/01/2024	331
2	Hoàng Tùng Thiện	1978	Nam	Blogger	Khoảng đầu năm 2024	117
3	Trần Văn Khang	1962	Nam	Facebooker	31/01/2024	117
4	Dương Mạnh Tiến	1982	Nam	Facebooker	10/01/2024	331
5	Phạm Công Hùng Nhân	1982	Nam	Tự do biểu đạt	17/01/2024	351
6	Phạm Văn Chờ	1960	Nam	Facebooker	30/01/2024	117
7	Trần Văn Khanh	1962	Nam	Facebooker	02/02/2024	117
8	Hoàng Việt Khánh	1983	Nam	Facebooker	19/02/2024	117
9	Nguyễn Chí Tuyển	1974	Nam	Blogger	29/02/2024	117
10	Nguyễn Vũ Bình	1968	Nam	Nhà báo	29/02/2024	117
11	Phan Đình Sang	1967	Nam	Hội Anh em Dân chủ	12/3/2024	117
12	Thạch Chanh Đa Ra	1990	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	331
13	Kim Khiêm	1978	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	331
14	Thạch Ve Sanal	1987	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	157
15	Dương Khải	1994	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
16	Thạch Quý Lầy	1986	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
17	Kim Sa Rương	1987	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
18	Thạch Chóp	2003	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
19	Thạch Nha	1997	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
20	Kim Khu	1959	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157
21	Hoàng Quốc Việt	1978	Nam	Facebooker	28/3/2024	331

22	Nguyễn Đức Dự	1976	Nam	Facebooker	28/3/2024	331
23	Lê Phú Tuấn	1972	Nam	Facebooker	29/3/2024	331
24	Lê Quốc Hùng	1978	Nam	Facebooker	12/4/2024	117
25	Nguyễn Văn Bình	1973	Nam	Lao động / Bộ Lao động và Thương binh Xã hội	24/4/2024	337
26	Dương Hồng Hiếu	1978	Nam	Facebooker	26/4/2024	331
27	Dương Minh Cường	1996	Nam	Facebooker	28/4/2024	331
28	Bùi Thị Linh	1989	Nữ	Facebooker	27/4/2024	331
29	Nguyễn Đức Thanh	1968	Nam	CPQGVNLT ⁱ	19/1/2024	109
30	Vũ Minh Tiến	-	Nam	Tổng liên đoàn lao động VN	Khoảng tháng 4/2024	337
31	Trương Huy San	1962	Nam	Nhà báo	01/6/2024	331
32	Trần Đình Triển	1959	Nam	Luật sư	02/6/2024	331
33	Y Quỳnh Bdap ⁱⁱ	1992	Nam	Người Thượng	11/6/2024	-
34	Nguyễn Văn Trung	1975	Nam	CPQGVNLT	31/7/2024	109
35	Đinh Thị Ngọc Ánh	1975	Nữ	Đất đai	Tháng 7/2024	331
36	Nguyễn Đình Trung	1958	Nam	Facebooker	02/8/2024	331
37	Nguyễn Văn Nhơn	1956	Nam	Facebooker	03/8/2024	331
38	Y Pô Mlô	1961	Nam	Tin Lành	15/8/2024	116
39	Phạm Hoàng	1958	Nam	CPQGVNLT	29/8/2024	109
40	Vương Văn Hồng Nam	1963	Nam	CPQGVNLT	31/8/2024	109
41	Nguyễn Thị Hương	1968	Nữ	CPQGVNLT	29/8/2024	109
42	Trần Văn Lĩnh	1967	Nam	CPQGVNLT	29/8/2024	109
43	Bùi Văn Khang	1949	Nam	Luật sư	04/9/2024	331
44	Y Thinh Niê	-	Nam	Tin Lành	05/9/2024	116
45	Trần Khắc Đức	1995	Nam	Tập hợp Dân chủ đa nguyên	20/9/2024	117
46	Nguyễn Ngọc Châu	1961	Nữ	CPQGVNLT	22/9/2024	109

47	Bùi Thị Hồng Vân	1962	Nữ	Dân oan/Facebooker	26/9/2024	331
48	Trần Thị Hồng Duyên	1984	Nữ	CPQGVNLT	27/9/2024	109
49	Bùi Thị Ánh Ngọc	1958	Nữ	CPQGVNLT	27/9/2024	109
50	Nguyễn Việt Tú	1973	Nam	CPQGVNLT	30/9/2024	109
51	Trịnh Bá Hạnh	1987	Nam	CPQGVNLT	30/9/2024	109
52	Lê Thị Hoà	1972	Nữ	Người khiêu nại	-	331
53	Nguyễn Văn Trong	1970	Nam	Người khiêu nại	-	331
54	Bùi Văn Tuấn	1983	Nam	Facebooker	04/11/2024	331
55	Lê Mạnh	1951	Nam	Facebooker	04/11/2024	331
56	Huỳnh Nhật Phương	1987	Nam	CPQGVNLT	13/11/2024	109
57	Bùi Tiến Lợi	1969	Nam	Facebooker	20/11/2024	331
58	Nguyễn Thanh Huy	1966	Nam	Facebooker	20/12/2024 ⁱⁱⁱ	117
59	Nguyễn Trần Khánh Huy	2000	Nam	Facebooker	31/12/2024	331

Phụ lục 2

Danh sách những người bị xét xử trong năm 2024 (tính tới hết ngày 30/12/2024)

STT	Họ tên	Năm sinh	Giới tính	Lĩnh vực đấu tranh/ Hội nhóm	Ngày bị bắt	Cáo buộc theo điều	Xét xử sơ thẩm	Xét xử phúc thẩm	Số năm tù giam
1	Phạm Văn Ướt	1992	Nam	CPQGVNLT	tháng 12/2022	109	18/01/2024		14
2	Danh Minh Quang	1987	Nam	Khmer Krom	31/7/2023	331	07/02/2024		3 năm 6 tháng
3	Đỗ Minh Hiền	1957	Nam	Facebooker	14/7/2023	117	13/3/2024		6
4	Tô Hoàng Chương	1988	Nam	Khmer Krom	31/7/2023	331	20/3/2024	23/5/2024	4
5	Thạch Cương	1897	Nam	Khmer Krom	31/7/2023	331	20/3/2024	23/5/2024	3 năm 6 tháng
6	Nguyễn Văn Lâm	1991	Nam	Facebooker (Nhật ký yêu nước)	07/7/2024	117	26/3/2024		8
7	Y Kréc Byă	1978	Nam	Tin Lành	08/4/2023	116	28/3/2024		13
8	Nguyễn Thị Bạch Huệ	1964	Nữ	CPQGVNLT	tháng 4/2023	117	15/4/2024		12
9	Phan Thị Thảo	1957	Nữ	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		13
10	Trần Thiện	1972	Nam	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		12
11	Cao Thị Ngọc Diễm	1969	Nữ	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		9
12	Trần Thị Kim Loan	1962	Nữ	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		8
13	Trần Huệ Chân Vương	1971	Nam	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		9
14	Vũ Đình Lan	1973	Nữ	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		12
15	Tạ Văn Triệu	1974	Nam	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		13

16	Huỳnh Thị Khánh Trang	1977	Nữ	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		12
17	Trần Thọ	1957	Nam	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		8
18	Cao Cương	1972	Nam	CPQGVNLT	tháng 6/2022	109	23/4/2024		4
19	Dương Tuấn Ngọc	5/15/1985	Nam	Facebooker	11/7/2023	117	24/4/2024		7
20	Nguyễn Thu Hằng	1962	Nữ	Facebooker	27/11	331	24/4/2024		2
21	Phan Tất Thành	1986	Nam	Facebooker (Nhật ký yêu nước)	5/7/2023	117	08/5/2024		8
22	Nguyễn Đức Thanh	1968	Nam	CPQGVNLT	19/1/2024	109	19/6/2024		16
23	Nhật Kim Bình	1977	Nam	CPQGVNLT	8/8/2023	109	19/6/2024		8
24	Y Luh Niê	1955	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		7
25	Y Cơn Niê	1958	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		7
26	Y Lương Hlong	1984	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		6
27	Y Nguột Hđok	1978	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		6
28	Y Đhoan Byă	1975	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		6
29	Y Rôsi Niê	1984	Nam	Đất đai	khoảng giữa năm 2023	178	27/6/2024		5
30	Ngô Thị Tố Nhiên	1974	Nữ	NGO (VIETSE)	15/9/2023	342	27/6/2024		3 năm 6 tháng
31	Phạm Văn Chờ	1960	Nam	Facebooker	30/1/2024	117	11 07 2024		12
32	Nguyễn Chí Tuyền	1974	Nam	Blogger	29/2/2024	117	15/8/2024		5

33	Lê Phú Tuấn	1972	Nam	Facebooker	29/3/2024	331	22/8/2024		4 năm 8 tháng
34	Phan Đình Sang	1967	Nam	BFD	12/3/2024	117	26/8/2024		6
35	Trần Văn Khanh	1962	Nam	Facebooker	31/01/2024	117	04/9/2024		7
36	Phan Ngọc Dung	1955	Nữ	Youtuber	24/01/2024	331	04/9/2024		3
37	Bùi Văn Khang	1949	Nam	Luật sư	04/9/2024	331	04/9/2024		2
38	Hoàng Tùng Thiện	1978	Nam	Blogger	Khoảng đầu năm 2024	117	10/9/2024		7
39	Nguyễn Vũ Bình	1968	Nam	Nhà báo	29/2/2024	117	10/9/2024		7
40	Trần Minh Lợi	1968	Nam	Facebooker	01/12/2023	331	15/8/2024		5
41	Phan Văn Bách	1975	Nam	CHTV	29/12/2023	117	16/9/2024		5
42	Hoàng Việt Khánh	1983	Nam	Facebooker	19/2/2024	117	24/9/2024		8
43	Đường Văn Thái	1982	Nam	Youtuber	4/14/2023	117	30/10/2024		12
44	Nguyễn Văn Nhơn	1956	Nam	Facebooker	01/7/2024	331	13/11/2024		2 năm 6 tháng
45	Thạch Chanh Đa Ra	1990	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	331	26/11/2024		6
46	Kim Khiêm	1978	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	331	26/11/2024		3
47	Thạch Ve Sanal	1987	Nam	Phật giáo Khmer	26/3/2024	157	26/11/2024		2 năm 6 tháng
48	Dương Khải	1994	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		5 năm 9 tháng
49	Thạch Quý Lầy	1986	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		2
50	Kim Sa Rương	1987	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		2
51	Thạch Chóp	2003	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		2
52	Thạch Nha	1997	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		2

53	Kim Khu	1959	Nam	Phật giáo Khmer	28/3/2024	157	26/11/2024		2
54	Đinh Thị Ngọc Ánh	1975	Nữ	Dân oan	Tháng 7/2024	331	27/12/2024		1 năm 6 tháng

ⁱ CPQGVNLT: Tổ chức Chính phủ Quốc gia Việt Nam lâm thời

ⁱⁱ Y Quynh Bdap: nhà hoạt động người Thượng bị cảnh sát Thái Lan bắt giữ theo đề nghị của chính quyền Việt Nam

ⁱⁱⁱ Nguyễn Thanh Huy bị khởi tố và cấm đi khỏi nơi cư trú, chưa bị bắt tạm giam